

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra veřejného práva

**Strategické dokumenty Policie České
republiky ve vztahu k vnitřní bezpečnosti
státu**

Diplomová práce

**Strategic Documents of the Police of the Czech Republic
in relation to the internal security of the state**

Diploma Thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Mgr. Jiří Víšek, Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Bc. Barbora Benešová

PRAHA

2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze dne 18. února 2022

.....
Bc. Barbora Benešová

Poděkování

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu práce panu Mgr. Jiřímu Víškovi, Ph.D. za odborné vedení a doc. Ing. Dr. Štefanu Danicsovi, Ph.D. za jeho velmi cenné a připomínky.

Anotace:

Diplomová práce se zabývá strategickými dokumenty, které z hlediska bezpečnostního charakteru ovlivnily jeden z našich nejvýznamnějších bezpečnostních sborů – Policii České republiky. V dané souvislosti je tak cílem této práce analýza dokumentů ve vztahu k vnitřní bezpečnosti státu a jejich provázanost s ústavními předpisy, zákony a akty orgánů veřejné správy. Práce tak analyzuje komplexní právní prostředí, které má významný vliv na policejní činnost v oblasti vnitřní bezpečnosti našeho státu.

Klíčová slova:

Bezpečnost * Policie České republiky * zákon * strategie * dokumenty * spolupráce * menšiny * bezpečnostní prostředí * bezpečnostní systém * komunikace *

Summary:

This Thesis deals with strategic documents which, in terms of security character, have influenced one of our most important security forces - the Police of the Czech Republic. In this context, the aim of this work is the analysis of documents in relation to the internal security of the state and their inter-connection with constitutional regulations, laws and public administration bodies acts. The work analyzes a complex legal environment that has a significant impact on police activities in the field of internal security of our state.

Keywords:

Safety * Police of the Czech Republic * law * strategy * documents* cooperation * minorities *Security Environment * Security System * communication *

Obsah

Úvod	8
1 Definování stěžejních pojmů	10
1.1 Vymezení vnitřní a vnější bezpečnosti státu	10
1.2 Úloha Ministerstva vnitra České republiky ve vztahu k vnitřní bezpečnosti státu	11
1.2.1 Modul E	12
1.2.2 Modul G	13
1.3 Bezpečnost	13
1.4 Bezpečnostní hrozby a rizika	15
1.5 Bezpečnostní kultura	16
1.6 Bezpečnostní prostředí	16
1.7 Bezpečnostní politika státu	17
2 Bezpečnostní politika v oblasti vnitřní bezpečnosti ČR	19
2.1 Bezpečnostní strategie z roku 2015.....	19
2.2 Prioritní oblasti vnitřní bezpečnosti politiky České republiky	21
2.3 Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky č. 110/1998 Sb.	25
2.4 Krizové stavy	27
2.4.1 Stav nebezpečí	28
2.4.2 Nouzový stav	28
2.4.3 Stav ohrožení státu.....	29
2.4.4 Válečný stav	29
2.5 Bezpečnostní systém České republiky	29

2.5.1	Prvky bezpečnostního systému	34
2.5.2	Vymezené prvky v bezpečnostním systému.....	37
2.5.3	Nouzové a krizové řízení	42
3	Stěžejní strategické dokumenty vztahující se k fungování Policie České republiky.....	44
3.1.1	Bezpečnostní doktrína České republiky a bezpečnostní politika vlády České republiky na rok 1993.....	44
3.1.2	Aktualizace koncepce Ministerstva vnitra v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti a doktríny Policie ČR (1997)	45
3.1.3	Komunikace v rámci Policie České republiky	46
3.1.4	Policejní sbory v zemích Evropské unie: Inspirace pro Českou republiku (2009)	49
3.1.5	Bezpečnostní situace v České republice	51
3.1.6	Koncepce rozvoje Policie České republiky do roku 2020	52
4	Strategie Policie České republiky pro práci s národnostními menšinami do roku 2020	57
4.1	<i>Činnost policie dle Strategie a národnostní menšiny</i>	57
4.2	<i>Role Policie České republiky ve vztahu k menšinám</i>	59
4.2.1	Principy Policie České republiky k menšinám	62
5	Možnosti zefektivnění komunikace Policie České republiky s příslušníky národnostních menšin	64
5.1.1	Asimilace	64
5.1.2	Integrace	64
5.2	<i>Identifikace problémů sociálního vyloučení v České republice</i>	65
5.3	<i>Spolupráce relevantních orgánů státní správy a samosprávy</i>	65
	Závěr	67

Seznam použitých zkratek.....	69
Seznam použité literatury.....	70
<i>Odborné publikace.....</i>	<i>70</i>
<i>Elektronické zdroje</i>	<i>71</i>
<i>Odborné články</i>	<i>74</i>

Úvod

Existenci dnešní kulturní společnosti si nelze představit bez toho, aby v tomto společenství a státu panoval řád a pořádek. Bohužel mínění, že dosažení tohoto stavu je natolik žádoucí, aby o něj usilovali všichni členové společnosti, je pouhým přáním a utopií. Proto je nezbytná existence dokumentů a institucí, které by dbaly a zajištění a dodržování tohoto pořádku a vnitřní bezpečnosti ve státě. Rozlišení vnitřní a vnější bezpečnosti je velmi problematické, jelikož dnes žádná hrozba nemá ryze vnitřní ani vnější charakter, ale většinou se tyto hrozby vzájemně prolínají. Důsledkem je tudíž postupné splývání vnitřní a vnější bezpečnosti, přestože stále přetrvávají jejich určitá specifika.

Cílem diplomové práce je analýza dokumentů ve vztahu k vnitřní bezpečnosti státu a jejich důležitá propojenost s ústavními předpisy, zákony a veřejnou správou. Autorka považuje za důležité následující koncepční dokumenty – *Bezpečnostní strategie z roku 2015*, *Strategie pro práci Policie České republiky ve vztahu k menšinám*, dále zákony – Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod, ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, zákon č. 239/2000 Sb., o IZS, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Aktuálnost tohoto tématu je nasnadě, jelikož nikde nenajdeme tyto dokumenty rozpracované a zanalyzované, maximálně tedy jejich popis a o čem vypovídají. Autorka provede analýzu těchto dokumentů a jejich vliv na policejní činnost v oblasti bezpečnosti našeho státu.

Práci je členěna do na sebe navazujících kapitol. V první kapitole jsou definovány pojmy, které budou využívány v rámci celé diplomové práce a jejichž vymezení je nezbytné pro další stěžejní kapitoly.

Druhá kapitola s názvem *Bezpečnostní politika v oblasti vnitřní bezpečnosti ČR* objasňuje legislativní a strategické rámce dokumentu *Bezpečnostní strategie z roku 2015* a důležitých legislativních norem, které vymezují krizové stavy a roli subjektů, které je mohou vyhlášovat a na jak dlouho. V rámci této kapitoly je ukázán i význam bezpečnostního systému státu a jeho struktury, včetně

propojenosti s dalšími legislativními normami ovlivňujícími vnitřní bezpečnost našeho státu.

Následující část je vyňata z mé bakalářské práce a je věnována problematice strategických dokumentů, lemujících působnost Policie České republiky od doby jejího vzniku v roce 1993 do současnosti. Mapovány jsou zde stěžejní milníky ve sledované oblasti (klíčové dokumenty a shrnutí jejich obsahu). Struktura dokumentů je od počátku sledována zejména z hlediska jejich možného vyhodnocení do budoucna (strategie, akční plány, dokumenty spíše kritického charakteru popisující objektivní či subjektivní slabiny policejního sboru atd.)

Předposlední kapitola je věnována koncepci *Strategie Policie České republiky pro práci s národnostními menšinami*. Ta navazuje na předchozí strategické dokumenty Ministerstva vnitra České republiky. V rámci této části jsou zohledněny nejrůznější fakta, která se zaměřují na analýzu vývoje menšinových práv v ČR, analýzu stávající policejní činnosti na úseku menšin a role policie ve vztahu k menšinám.

V poslední kapitole jsou vyličené možnosti zefektivnění komunikace Policie České republiky s příslušníky národnostních menšin. V této části jsou vysvětleny pojmy jako „asimilace“ a „integrace“, dále je vymezen výčet některých problematických pasáží v kontextu oblasti problému sociálního začlenění, a nakonec specifikace komunikace s menšinami prostřednictvím orgánů státní správy a samosprávy.

1 Definování stěžejních pojmů

V této úvodní kapitole je nezbytné definovat základní pojmy, které budou používány v rámci celé diplomové práce a jejich vymezení je a nutné pro další stěžejní kapitoly této práce. Nejprve je věnována vymezení vnitřní a vnější bezpečnosti státu, dále pojmům bezpečnost a bezpečí, bezpečnostním hrozbám a rizikům, bezpečnostní kultuře, bezpečnostnímu prostředí a na závěr bezpečnostní politiky státu.

1.1 Vymezení vnitřní a vnější bezpečnosti státu

Obě úrovně bezpečnosti státu jsou vzájemně provázané. Vnitřní bezpečnost je silně ovlivňována vnější bezpečností (v současnosti jsou největší hrozbou oblasti, odkud lidé migrují a také terorismus). Naopak státy, které mají nízkou míru vnitřní bezpečnosti, mohou představovat hrozbu pro bezpečnostní stabilitu svých sousedů nebo celého regionů. Definice *Terminologického slovníku Ministerstva vnitra České republiky* pojmu vnitřní bezpečnosti státu je „stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zevnitř a kdy je tento stát k eliminaci stávajících i potenciálních vnitřních hrozeb efektivně vybaven a k ní ochoten. Je to rovněž souhrn vnitřních bezpečnostních podmínek a legislativních norem a opatření, kterými stát zajišťuje demokracii, ekonomickou prosperitu a bezpečnost občanů, a jimiž stanoví a prosazuje normy morálky a společenského vědomí.“¹ Naopak definici pro vnější bezpečnost státu je „stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zvnějšku a kdy je tento stát k eliminaci existujících i potenciálních vnějších hrozeb efektivně vybaven a ochoten. Hrozby mohou být vojenské nebo ekonomické povahy, mohou mít charakter migrační vlny apod. Je to také souhrn

¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Terminologický slovník krizového řízení a obrany státu* [online]. [cit. dne. 01. 01. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>

*mezinárodněpolitických, ekonomických a vojenských vztahů státu s okolními státy a koalicemi, jejichž prostřednictvím prosazuje své státní zájmy“.*²

Dále můžeme hovořit o tzv. strategickém cyklu při zajišťování národní bezpečnosti. Ten se skládá z následujících částí:

1. stanovení základních premis bezpečnosti a bezpečnostní politiky,
2. strategické analýzy vnitřního a vnějšího bezpečnostního prostředí,
3. tvorba bezpečnostních strategií,
4. implementace bezpečnostních strategií,
5. kontrola a hodnocení realizace bezpečnostních strategií a stavu bezpečnosti.³

1.2 Úloha Ministerstva vnitra České republiky ve vztahu k vnitřní bezpečnosti státu

K zajištění bezpečnosti státu může být podle konkrétní míry rizika využita řada nástrojů. Působnost Ministerstva vnitra ČR v systému krizového řízení České republiky stanovená kompetenčním zákonem je konkretizovaná v krizovém zákoně. Výkonnou složkou MV ČR je Policie České republiky, která zabezpečuje přípravu a realizaci většiny krizových opatření v oblasti zajištění vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, které vyplývají z krizových (typových) plánů a činnosti územních orgánů krizového řízení. Typové plány (vydané GŘ HZS ČR) zpracovalo Ministerstvo vnitra ČR spolu s Policií České republiky. V této diplomové práci jsou uvedeny pouze dvě, které souvisí s vnitřní bezpečností, a to *Narušování zákonnosti velkého rozsahu* a *Migrační vlna velkého rozsahu*.

Typový plán *Narušování zákonnosti velkého rozsahu* se zaměřuje na hrozby nebo provedení závažných teroristických akcí, závažného narušení veřejného pořádku, nárůstu závažné majetkové a násilné kriminality velkého rozsahu

² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Terminologický slovník krizového řízení a obrany státu* [online]. [cit. dne. 03. 01. 2022]. Dostupné z:

<https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>

³ DANICS, Š. *Bezpečnostní politika* 1. vyd. Praha. Policejní akademie České republiky v Praze. 2007. s. 48. ISBN-978-80-7251-263-8

a ohrožení demokratických základů státu extremistickými silami, přičemž vzniklou situaci již nelze řešit běžnými prostředky.

Typový plán *Migrační vlna velkého rozsahu* popisuje situaci, kdy zvýšený tlak cizinců na státní hranice České republiky s cílem legálně i nelegálně vstoupit na území ČR je takového rozsahu, že tuto migrační vlnu již nelze řešit běžnými prostředky a postupy, je nutno vyhlásit krizový stav.

Ministerstvo vnitra podle §10 krizového zákona koordinuje přípravu na krizové stavy a jejich řešení a k tomu účelu:

- sjednocuje postupy ministerstev, krajských úřadů, obecních úřadů, právnických osob a podnikajících fyzických osob,
- organizuje instruktáže, školení a další přípravu k získání zvláštní odborné způsobilosti pracovníkům orgánů krizového řízení; k tomu účelu zřizuje vzdělávací zařízení,
- provádí kontrolu krizových plánů zpracovaných ostatními ministerstvy a ve spolupráci s příslušným ministerstvem kontrolu krizových plánů krajů,
- vede ústřední evidenci údajů o přechodných změnách pobytu osob,
- odpovídá za přípravu a řešení krizových situací souvisejících s vnitřní bezpečností a veřejným pořádkem, a přitom určuje a kontroluje postupy Policie ČR,
- řeší rozpory v oblasti krizového řízení.

1.2.1 Modul E

Tento modul, respektive jeho publikace slouží jako metodická pomůcka pro vzdělávání v oblasti krizového řízení a je možné ji aplikovat ve školách a kurzech se zaměřením na vzdělávání v oblasti bezpečnosti.

Materiál můžeme využít jako popis úkolů a činností Ministerstva vnitra a Policie České republiky v problematice řešení vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, jejich vazeb na ústřední správní úřady a orgány územní samosprávy. Dále jako rozpracování problematiky pro přípravu a řešení mimořádných událostí a krizových situací a některých dalších souvisejících skutečností. Publikace také

zmiňuje spolupráci s obecnou policií a s veřejností a v neposlední řadě prevenci krizových událostí v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku.⁴

1.2.2 Modul G

Tato publikace navazuje na úkoly stanovené „Konceptí vzdělávání v oblasti krizového řízení“. Jedná se o vzdělávací pomůcku určenou studentům, ale také odborníkům na problematiku krizového řízení, příslušníkům bezpečnostních sborů a dalším subjektům, kteří se podílejí na zajišťování vnitřní bezpečnosti státu.

Jsou zde uvedeny základní pojmy, které se používají v oblasti bezpečnosti státu a krizového řízení (např. bezpečnost, vnitřní bezpečnost...). Obsahuje i nezbytně nutné právní předpisy, které se vztahují k danému tématu. Převážná část je zaměřena na problematiku prevence, přípravy, řešení a odstraňování následků krizových situací při ohrožení vnitřního pořádku a dalších rizik. Publikace uvádí praktické informace o organizaci a úkolech při zajišťování bezpečnostních opatření v rámci krizového řízení státu, Ministerstva vnitra České republiky a Policie ČR. Poslední kapitola je věnována Evropské unii a zapojení České republiky do mezinárodních spoluprací a organizací.⁵

1.3 Bezpečnost

V angličtině jako „*Security*“. Tento pojem je velmi těžké uchopit jako jednotné, holé slovo. Hojně se užívá politiky, médií, v práci, ve škole i v běžné hovorové mluvě. Je popisem a zároveň vlastností určitého vztahu – bezpečnosti majetku a osob, práce, organizace, informační, zdraví, bydlení atd.

Odborníci se v mnoha publikacích shodují, že slovo „bezpečnost“ vzniklo z výrazu „bez péče“ neboli bez starostí, bez potíží. Dále je možné hledat původ slova v latině jako „*securitas*“, označení stavu nedostatku péče a zájmu.⁶ Popisuje

⁴ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Krizové řízení – Moduly – studijní texty k problematice bezpečnosti zpracované dle Koncepce z roku 2004*. [online]. [cit. dne. 14. 02. 2022]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/moduly-studijni-texty-k-problematice-bezpecnosti-zpracovane-dle-koncepce-z-roku-2004.aspx>

⁵ HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Krizové řízení – Moduly – studijní texty k problematice bezpečnosti zpracované dle Koncepce z roku 2004*. [online]. [cit. dne. 14. 02. 2022]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/moduly-studijni-texty-k-problematice-bezpecnosti-zpracovane-dle-koncepce-z-roku-2004.aspx>

⁶ WAISOVÁ, Š. *Bezpečnost – vývoj a proměny konceptu*. Pelhřimov. 2005. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. s. 10. ISBN 80-86898-21-0

tedy ideální stav a zároveň permanentní úsilí toho docílit. Význam slova bývá spojován s pojmy jako *hrozba, riziko, nebezpečí*, ale také třeba *zranitelnost*. „Bezpečnost je stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby pro objekt (zpravidla národní stát, popř. i mezinárodní organizaci) a jeho zájmy a tento objekt je k eliminaci stávajících i potencionálních hrozeb efektivně vybaven a ochoten při ní spolupracovat.“⁷

Ve *Stručném oxfordském slovníku* je bezpečnost vymezována jako:

- a) situace, kdy je aktér chráněn nebo kdy aktér není vystaven nebezpečí,
- b) stav bez nejistoty,
- c) pocit jistoty, stav bez nenaplněných potřeb a obav.⁸

Bezpečnost se nejčastěji vymezuje jako nepřítomnost nebo potlačení hrozeb, nebezpečí a z nich plynoucí strach. Opozitem je vymezení, které se vždy vztahuje k určitému subjektu: k věci, člověku, obci, státu nebo společenství. Bezpečný je potom ten subjekt, který má zajištěno své přežití a možnosti dalšího rozvoje, přičemž je mimo dosah přímých a naléhavých hrozeb, nebo který je před možnými hrozbami spolehlivě chráněn.⁹

Podle hrozeb může být bezpečnost:

- vojenská – hrozby, které ohrožují existenci státu a jeho územní integritu,
- politická – hrozby, které ohrožují nezávislost politického rozhodování státu,
- ekonomická – hrozby, které ohrožují ekonomické zájmy státu, včetně dostupnosti strategických surovin,
- ekologická – hrozby, které ohrožují životní prostředí a klima,
- společenská – hrozby, které ohrožují národní identitu a kulturu,
- lidská – hrozby, které ohrožují základní práva a svobody člověka.¹⁰

⁷ ZEMAN, Petr. A KOLEKTIV AUTORŮ, *Česká bezpečnostní terminologie*, Brno 2002, Ústav strategických studií Vojenské akademie v Brně. s. 11. ISBN 80-21030-372

⁸ BARNETT, J. *The Meaning of Environmental Security. Ecological Politics and Policy in the New Security Era*. 2001. Zed Books: London and NY. s. 23.

⁹ DANICS, Š. *Bezpečnostní politika ve veřejné správě*. 1. vyd. České Budějovice. Vysoká škola evropských studií a regionálních studií. 2007. s. 17. ISBN 978-80-86708-38-6

¹⁰ BALABÁN, M.; DUCHEK, J.; STEJSKAL, L. *Kapitoly o bezpečnosti*. Praha: Karolinum, 2007. s. 15. ISBN 978-80-246-1863-0

1.4 Bezpečnostní hrozby a rizika

V angličtině jako „*Security Threats and Risks*“. Hrozba a riziko jsou v teorii i v praxi bezpečnostní politiky a v oboru bezpečnostních studií klíčovými pojmy. Často jsou požívány metaforicky zejména v oblasti žurnalistiky a v běžné mluvě, a proto je tyto pojmy těžké uchopit správně.

V našich bezpečnostních dokumentech se tyto pojmy často zaměňují, ale i nepřesně používají (např. *Bezpečnostní strategie z roku 1990* uvádí, že „*rizikem je hrozba agrese*“). V českém právním jazyce najdeme také nepřesnosti, např. ústavní zákon o bezpečnosti ČR č.110/1998 Sb. pouze na jednom místě používá výrazu „*nebezpečí*“ a termíny „*hrozba*“ a „*riziko*“ vůbec neobsahuje, krizový zákon č. 240/2000 Sb. uvádí, že „*analýza a vyhodnocení bezpečnostních rizik*“ je součástí krizového řízení).

Hrozba může být projevem, opatřením nebo činem, který odráží schopnost nebo i záměr způsobit někomu škody. Závažnost hrozby je úměrná tomu, jaké škody může způsobit. Hrozba může způsobit malé nebo až nenahraditelné škody, a proto vyvolává obavy ohroženého. Ten může svými opatřeními hrozbu zmírnit, umocnit nebo i nechtěně vyvolat. „*Hrozba je přírodní nebo člověkem podmíněný proces představující potenciál, tj. schopnost zdroje hrozby být aktivován a způsobit škodu. Tento potenciál může být spuštěn záměrně nebo náhodně využít pro atakování specifických zranitelností aktiva. Hrozba bývá zdrojem rizika.*“¹¹

Riziko je sekundární jev, který je odvozen od hrozby. Bez hrozby není rizika. Je reakcí na hrozbu neboli na stav naší připravenosti (zranitelnosti). Okamžitým rozhodnutím podstupujeme určitou míru rizika, nebo ho naopak snižujeme. „*Možnost, že s určitou pravděpodobností vznikne událost, kterou považujeme z bezpečnostního hlediska za nežádoucí. Riziko je vždy odvoditelné a odvozené z konkrétní hrozby. Míru rizika, tedy pravděpodobnost škodlivých následků vyplývajících z hrozby a ze zranitelnosti zájmu, je možno posoudit na základě analýzy rizik, která vychází i z posouzení naší připravenosti hrozbám čelit. Riziko*

¹¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Terminologický slovník krizového řízení a obrany státu* [online]. [cit. dne. 03. 01. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-státu.asp>

také představuje účinek nejistoty na dosažení cílů nebo pravděpodobnost výskytu nežádoucí události s nežádoucími následky.¹²

1.5 Bezpečnostní kultura

V angličtině jako „*Security Culture*“ označuje koncept používaný v oboru bezpečnostních studií k popisu analýzy bezpečnostního vládnutí a bezpečnostního vývoje referenčních objektů (nejčastěji národních států). Tento koncept vychází z předpokladu, že kultura jako forma, vzor či model utvářející se po generace určitého lidského společenství, ovlivňuje chování a vědomí lidí. Jinými slovy bezpečnostní kulturu můžeme vymezit jako „*souhrn sdílených předpokladů, domněnek a přístupů k hrozbám a k referenčním objektům*“.¹³

V rámci bezpečnostní kultury státu můžeme vymezit dvě základní dimenze – vnitrostátní a mezinárodní. Vnitrostátní dimenzi je možné analyzovat na základě čtyř ukazatelů, kterými jsou národní identita, alianční politika, struktura ozbrojených sil a civilně-vojenské vztahy.¹⁴ Mezinárodní dimenzi je možné sledovat prostřednictvím tzv. instrumentálních preferencí státu. Tedy pomocí způsobů, jakými stát projektuje své bezpečnostní zájmy vně své hranice, a to na základě upřednostňování unilateralismu či multilateralismu, donucováním či přesvědčováním, vojensky či nevojensky, preventivními či preemptivními kroky.¹⁵

1.6 Bezpečnostní prostředí

V angličtině jako „*Security Environment*“. Je důležitým pojmem pro určení východisek bezpečnostní politiky státu. Bezpečnostní prostředí je vnější prostředí

¹² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Terminologický slovník krizového řízení a obrany státu* [online]. [cit. dne. 03. 01. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-státu.aspx>

¹³ DUFFIELD, J. (1998). *World Power Forsaken: Political Culture, International Institutions and German Security Policy after Unification*. Stanford University Press. s. 41. ISBN 978-080-473-365-6

¹⁴ BERGER, T. Norms, (1996). *Identity and national security in Germany and in Japan*. In: Katzenstein, P. J. (ed.) *The Culture of National security: Norms and Identity in World Politics*. New York: Columbia University Press. s. 325. ISBN 978-023-110-469-2

¹⁵ KIRCHNER, E.; SPERLING, J. (2007). *Global security Governance: competing perceptions of security in the 21st Century*. London: Routledge. s. 16. ISBN- 978-041-539-162-7

ovlivňující bezpečnostní politiku státu s tím, že čím ambicióznější jsou mocenské zájmy státu, tím rozsáhlejší je i bezpečnostní prostředí, v němž se tyto zájmy realizují. Bezpečnostní prostředí je tedy nějaký prostor, kde se střetávají zájmy určitého státu se zájmy jiných států, které jsou členy mezinárodní politiky a kde se zároveň odehrávají různé procesy, které ovlivňují státní bezpečnost.¹⁶

Bezpečnostní prostředí lze rozlišovat:

- a) Bezprostřední bezpečnostní prostředí
 - a. jsou zde zahrnuty sousední státy,
 - b. vývoj je do určité míry ovlivňovaný zahraniční politikou.
- b) Blízké bezpečnostní prostředí
 - a. zahrnuje evropské státy a velká integrační uskupení jako je EU, NATO aj.,
 - b. vývoj je ovlivněný ČR pouze v omezeném rozsahu a zpravidla zprostředkovaně, tj. formou zapojení ČR do projednávání dané věci v místě nadnárodních organizací s převážně evropskou působností (OBSE, NATO a EU).
- c) Vzdálené bezpečnostní prostředí
 - a. zahrnuje hlavní zájmy světových a evropských velmocí, např: strategické surovinové základny apod.,
 - b. jeho vývoj v něm je politikou ČR spíše neovlivněný nebo velmi málo ovlivněný, a to zapojením se ČR do projednávání konkrétní záležitosti na půdě mezinárodních organizací s celosvětovou působností, např. OSN.¹⁷

1.7 Bezpečnostní politika státu

V angličtině jako „*National Security Policy*“. Obvykle se s tímto pojmem setkáváme v koncepčních a realizačních dokumentech státu, odborné literatuře nebo žurnalistice. Obecně odkazuje k politické koncepci a sadě opatření konkrétního státu k zajištění jeho vnitřní a vnější bezpečnosti. Zahrnuje obsahově ochranu státního území před vnějším napadením, ochranu občanů (jejich práv

¹⁶ DANICS, Š. *Bezpečnostní politika ve veřejné správě*. 1. vyd. České Budějovice. Vysoká škola evropských studií a regionálních studií. 2007. s. 14-15 ISBN-978-80-86708-38-6

¹⁷ DANICS, Š. *Bezpečnostní politika ve veřejné správě*. 1. vyd. České Budějovice. Vysoká škola evropských studií a regionálních studií. 2007. s. 15. ISBN-978-80-86708-38-6

a svobod), státního zařízení a právního řádu. Bezpečnostní politiku státu ovlivňují faktory a aspekty politické, diplomatické, technologické, ekonomické, ekologické, kulturní či morální.¹⁸ Na její tvorbě se tedy nemohou podílet příslušníci ozbrojených sil a bezpečnostních složek, ale také např. politici.

Bezpečnostní politiku státu tvoří pět základních komponentů:

- a) zahraniční politika v oblasti bezpečnosti státu,*
- b) obranná politika,*
- c) politika v oblasti vnitřní bezpečnosti,*
- d) hospodářská politika v oblasti bezpečnosti státu,*
- e) politika veřejné informovanosti v oblasti státu.“¹⁹*

Podle definice je bezpečnostní politika státu vymezena jako „*Společenská činnost, jejíž základ tvoří souhrn základních státních zájmů a cílů, jakož i hlavních nástrojů k jejich dosažení, směřující k zabezpečení státní svrchovanosti a územní celistvosti státu a jeho demokratických základů, činnosti demokratických institucí, ekonomického a sociálního rozvoje státu, ochrany zdraví a života občanů, majetku, kulturních statků, životního prostředí a plnění mezinárodních bezpečnostních závazků.*“²⁰

¹⁸ JANDA, J. ET AL. *Bezpečnostní politika České republiky*. 1. vyd. Praha, Ústav mezinárodních vztahů, 1996. s. 79. ISBN 808-586-423-1

¹⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *POJMY – Bezpečnostní politika státu* [online]. [cit. dne. 03. 01. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-politika-statu.aspx>

²⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *POJMY – Bezpečnostní politika státu* [online]. [cit. dne. 03. 01. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-politika-statu.aspx>

2 Bezpečnostní politika v oblasti vnitřní bezpečnosti ČR

Koncepce bezpečnostní politiky České republiky se zakládá na principu nedělitelnosti bezpečnosti. Bezpečnost republiky nemůže být v současném globálně provázeném mezinárodním prostředí oddělována od euroatlantické a celosvětové bezpečnosti. V této kapitole se zaměříme na poslední vydanou *Bezpečnostní strategii České republiky z roku 2015*, dále na bezpečnostní prostředí a v něm aktuální hrozby pro Českou republiku, na prioritní oblasti vnitřní bezpečnosti, také na bezpečnostní systém a vymezení jeho prvků, rozebere ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky a konečně na důležité krizové stavy, které se vyhláší podle závažnosti krizové situace.

2.1 Bezpečnostní strategie z roku 2015

Pokud je vymezen pojem bezpečnostní politika v první kapitole, je věnována nyní pozornost konkrétní koncepci bezpečnostní politiky České republiky.

Jak bylo již zmíněno, jedním ze základních úkolů státu je zajištění bezpečnosti jeho obyvatelstva a ochrana bezpečnostních zájmů státu. Česká republika, podobně jako jiné státy, vytvořila řadu koncepčních, strategických a legislativních dokumentů, jejichž cílem je vymežit bezpečnostní politiku státu a přispět k nastavení a chodu bezpečnostního systému²¹. Základním koncepčním dokumentem bezpečnostní politiky České republiky je *Bezpečnostní strategie České republiky*, která byla přijata usnesením vlády č. 79 ze dne 4. února 2015²². Na zpracování dokumentu se podílí Parlament ČR, Kancelář prezidenta republiky a bezpečnostní komunita.

Tvorba *Bezpečnostní strategie ČR* vychází z právního rámce státu a opírá se o následující klíčové zákony:

²¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Prioritní oblasti bezpečnostní politiky ČR*. [online]. [cit. dne 02.01.2022]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/mezirezort-pril-1priority-pdf.aspx>.

²² Současná *Bezpečnostní strategie* je již 5 verzí (1999, 2001, 2003, 2011, 2015).

- *Ústava České republiky,*
- *Listina základních práv a svobod,*
- *Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky²³,*
- *Ústavní zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky,*
- *Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému,*
- *Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení,*
- *Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování.*

Důležitou součástí právního rámce jsou i zákony, které navazují na ústavní pořádek ČR (právní předpisy a prováděcí předpisy), spojenecké a další mezinárodní závazky, které vycházejí z členství ČR v Severoatlantické alianci, Evropské unii, Organizaci spojených národů a Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě.

Tento koncepční dokument zohledňuje a popisuje proměny bezpečnostního prostředí, včetně klíčových hrozeb v euroatlantickém prostoru. *„Bezpečnostní strategie ČR představuje základní hodnoty, zájmy, přístupy, ambice a nástroje ČR při zajišťování své bezpečnosti“.*²⁴ Její obsah vymezují 4 kapitoly:

1. *„Východiska bezpečnostní politiky ČR – formulují principy, na nichž je bezpečnostní politika ČR založena,*
2. *Bezpečnostní zájmy ČR – definují životní, strategické a další významné zájmy ČR,*
3. *Bezpečnostní prostředí – identifikuje nejvýznamnější trendy, faktory a konkrétní hrozby v bezpečnostním prostředí, v němž ČR ochraňuje a prosazuje své zájmy,*
4. *Strategie prosazování bezpečnostních zájmů ČR – vymezuje přístupy k ochraně bezpečnostních zájmů ČR a specifikuje multilaterální a národní*

²³ Zákon zřídila BRS jako pracovní a koordinační orgán vlády k zajištění bezpečnosti ČR.

²⁴ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní strategie ČR 2015* [online]. [cit. dne 02.01.2022]. Dostupné na internetu: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.

nástroje jejich prosazování, včetně stručného popisu bezpečnostního systému ČR²⁵.

2.2 Prioritní oblasti vnitřní bezpečnosti politiky České republiky

Nyní je naše pozornost zaměřena na rozměr vnitropolitické úrovně české bezpečnostní politiky. Hlavním gestorem v této oblasti je Ministerstvo vnitra České republiky, které rozlišuje 10 prioritních oblastí vnitrostátní bezpečnostní politiky²⁶:

1. **Kriminalita,**
2. **Bezpečnostní hrozby,**
3. **Problematika sociálně vyloučených lokalit,**
4. **Krádeže motorových vozidel,**
5. **Práce policie ve vztahu k menšinám,**
6. **Bezpečnost silničního provozu,**
7. **Dopravní inženýrství,**
8. **Obecní policie,**
9. **Zbraně, střelivo, bezpečnostní materiál,**
10. **Odposlechy, záznamy telekomunikačního provozu a sledování osob.**

Vzhledem k zaměření diplomové práce, je zvoleno bližší představení bezpečnostních hrozeb, které se skládají z 6 typů nejzávažnějších bezpečnostních hrozeb, z nichž význam některých přesahuje hranice vnitrostátní a zahraničně-politické úrovně státu.:

- Terorismus,
- Organizovaný zločin,
- Kybernetické hrozby,
- Extremismus,
- Bezpečnost civilního letectví,

²⁵ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní strategie ČR 2015* [online]. [cit. dne 02.01.2022]. Dostupné na internetu: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.

²⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní politika*. [online]. [cit. dne 02. 01. 2022]. Dostupné na internetu: <http://www.mvcr.cz/bezpecnostni-politika.aspx>.

- Korupce.²⁷

Terorismus prozatím nepředstavuje pro vnitřní bezpečnost České republiky akutní hrozbu, současná situace je považována za klidnou. Nicméně vzhledem k zapojení státu do protiteroristické bezpečnostní politiky Evropské unie, NATO a obecněji do aliančního protiteroristického úsilí pod vedením Spojených států amerických, není možné podceňovat rizika plynoucí z této politiky České republiky a jejích aliančních závazků. Základní východiska koncipování protiteroristické politiky České republiky vycházejí z respektu a ochrany základních lidských práv a svobod. Základním koncepčním dokumentem v této oblasti je *Strategie České republiky pro boj proti terorismu (2013)*.²⁸ Gestorem přípravy, vyhodnocování a zpracování úkolů plynoucích z tohoto dokumentu je Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra ČR. Tento odbor také připravuje poklady a účastní se setkání pracovních skupin Evropské unie, zabývajících se problematikou boje proti terorismu, komunikuje s mezinárodními organizacemi, účastní se domácích i zahraničních konferencí atd.

Současně nejatraktivnějším cílem pro globální a islamistické teroristy jsou tzv. měkké cíle neboli místa s velkou koncentrací počtu osob (např. restaurace, bary, hotely, koncertní sály, nákupní centra, stadióny, metro, vlaky, dopravní uzly apod.). Otázky spojené se zajištěním bezpečnosti míst, kde dochází ke koncentraci vysokého počtu osob, představují široké pole působnosti řady zainteresovaných subjektů našeho státu, včetně armády. Měkké cíle spojují několik atributů, které jsou z pohledu teroristů při výběru cílů zcela zásadní: atraktivnost, snadná přístupnost a dosažitelnost, na rozdíl od dobře střežených vojenských, hospodářských a politických tzv. tvrdých cílů. Příkladem můžou být plážové bary na Bali, hotely v Tunisku a na Mali, přeplněné vlaky v Madridu, restaurace, koncertní sál a stadión v Paříži, které jen dokreslují tuto skutečnost. V konečném důsledku se nejedná pouze o oběti samotného teroristického útoku, ale i o dopady na psychiku všech nezúčastněných, jejichž počet několikanásobně přesahuje počet obětí teroristického útoku.

²⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní politika. Bezpečnostní hrozby*. [online]. [cit. dne 02. 01. 2022]. Dostupné na internetu: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx>.

²⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *DOKUMENTY. TERORISMUS*. [online]. [cit. dne 02. 01. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>

Řešením na našem území je vyhlásování jednotlivých stupňů ohrožení terorismem. Jedná se o čtyřstupňový systém výstrahy, který je určen především veřejnosti a masmédiím. Má usnadnit orientaci v tom, jaká jsou rizika terorismu pro Českou republiku a jeho občany. Jednotlivé stupně teroristického ohrožení vyhláší vláda. V případě nezbytnosti či rizika prodlení může dílčí stupeň vyhlásit i ministr vnitra, ale toto rozhodnutí musí odsouhlasit vláda na svém nejbližším jednání.

Nejnižší stupeň ohrožení je označován nulou, která představuje ideální stav, při němž není žádná hrozba útoku na českém území. Při tomto stavu nejsou vydána žádná zvláštní doporučení nebo varování ve vztahu k veřejnosti. *První stupeň* je označován žlutým trojúhelníkem, který upozorní na existenci obecného ohrožení terorismem. Při tomto stavu je třeba dbát obecné všímavosti. Za této situace platí některá vytipovaná zvýšená bezpečnostní opatření. *Druhý stupeň* je znázorňován oranžovým trojúhelníkem. Tento stav upozorní na existenci zvýšené pravděpodobnosti ohrožení terorismem a vyhláší se v návaznosti na předchozí události či informace o hrozbě projevů terorismu. *Třetí stupeň* je označován červeným trojúhelníkem. Tento stav zavede vysoký stupeň bdělosti a pohotovosti, při nichž je teroristický útok očekáván s vysokou pravděpodobností, nebo už se stal a je potřeba přijmout opatření k zamezení pokračování či opakování útoku a minimalizovat následné škody.²⁹

Organizovaný zločin spadá v rámci vnitro-bezpečnostní agendy do gesce Ministerstva vnitra ČR, které řídí a koordinuje národní politiku boje proti organizovanému zločinu. Vláda v květnu 2018 schválila *Koncepci boje proti organizovanému zločinu do roku 2023*.³⁰ Jedná se o strategický materiál, jehož účelem je na základě analýzy současné situace formulovat opatření k vytváření dlouhodobých podmínek pro práci bezpečnostních sborů v oblasti odhalování a postihování organizovaného zločinu na území České republiky. Materiál vznikl po několikaměsíčních pracovních debatách s mnoha subjekty, mezi které patřila

²⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Terorismus a měkké cíle*. [online]. [cit. dne 02. 01. 2022]. *Stupně ohrožení terorismem*. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>

³⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní politika. Bezpečnostní hrozby. Organizovaný zločin*. [online]. [cit. dne 02. 01. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

mimo jiné Policie ČR, Celní správa, Finanční analytický úřad, Generální finanční ředitelství, Nejvyšší státní zastupitelství a ministerstva spravedlnosti, financí i životního prostředí.

Současný text má oproti minulým rokům pozměněnou strukturu a prodlouženou platnost. Neřeší jednotlivé dílčí úseky organizovaného zločinu, ale zaměřuje se na horizontální priority boje proti němu, které zasáhnou všechny jeho oblasti. Mezi opatření vyplývající z této *Koncepce* patří rozvoj pracovní metody Kobra, posilování mezinárodní spolupráce, boj s hospodářskou kriminalitou a také analýza oblasti virtuálních měn a skrytého internetu (darknetu).

Kybernetické hrozby v současnosti představují jednu z nejnaléhavějších hrozeb, protože stále více agend státní správy je realizováno v digitální podobě a stát a jeho občané jsou vystaveni novým bezpečnostním hrozbám přicházejícím z kyberprostoru. Kybernetické útoky a informační kriminalita představují širokou škálu činností s různým stupněm závažnosti (kybernetická špionáž, hackerství, internetové podvody a krádeže, praní špinavých peněz pomocí virtuálních měn jako např. bitcoin, projevy extremismu či podpora a propagace terorismu). Gestorem pro tuto problematiku je Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB).

Extremismus patří k další naléhavé hrozbě současnosti. Gestorem je opět Ministerstvo vnitra ČR, konkrétně Odbor bezpečnostní politiky, který je také národním bodem spolupráce s Úřadem pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě a v rámci tzv. V4 zajišťuje spolupráci Pracovních skupin pro boj s extremismem.³¹ Česká republika obdobě jako u jiných bezpečnostních agend i zde formuluje specifickou **protiextremistickou politiku**, která se zaměřuje jak na represí projevů extremismu, tak na preventivní programy a opatření k trvalému monitorování domácí i zahraniční extremistické scény a jejích kriminálních projevů. Koncepčním dokumentem je *Koncepce boje proti projevům extremismu a předsudečné nenávisti 2021–2026*³², vydávaná zmíněným odborem ministerstva vedle

³¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní politika. Bezpečnostní hrozby. Extremismus*. [online]. [cit. dne 02.01.2022]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>

³² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *EXTREMISMUS. Výroční zprávy o extremismu a koncepce boje proti extremismu*. [online]. [cit. dne 01. 01. 2022] Dostupné z:

výročních zpráv o extremismu, čtvrtletních zpráv o extremismu a dalších dokumentů souvisejících s analyzováním a mapováním tohoto fenoménu.

Otázka **bezpečnosti civilního letectví** byla v rámci bezpečnostní politiky ČR významně akcentována zejména po událostech 11. září 2001 ve Spojených státech amerických. Opatření v oblasti pozemní a vzdušné bezpečnosti v dopravě vznikají za spolupráce jednotlivých odborů Ministerstva vnitra ČR – Odboru bezpečnostní politiky, Odboru azylové a migrační politiky, Odboru legislativy a koordinace předpisů a Službou cizinecké policie. Jedná se zejména o přípravu nových norem v oblasti civilního letectví, koncepčních dokumentů, vyhodnocování bezpečnostních rizik, přípravu a cvičení orgánů krizového řízení.³³

V oblasti boje proti **korupci** představuje Ministerstvo vnitra gestora vládní protikorupční politiky, který prostřednictvím Odboru bezpečnostní politiky realizuje činnosti a úkoly týkající se prevence a postihu korupčního jednání, které jsou vymezeny v koncepčním vládním dokumentu *Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018–2022*³⁴.

2.3 Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky č. 110/1998 Sb.

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších novelizací, lze považovat za „doplněk“ k Ústavě České republiky a k Listině základních práv a svobod. Tento zákon tvoří základní právní úpravu k tomu, aby stát mohl použít zvláštní nástroje k překonávání krizových situací a umožnit k tomu jeho efektivní fungování. Základ spočívá ve stanovení toho, za jakých podmínek, jakým způsobem a na jak dlouho může stát přejít z „běžné, normální situace“ do právního režimu „krizového stavu“. Právní režim krizového stavu (nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav) dovoluje nařizovat

<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

³³ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní politika. Bezpečnostní hrozby. Bezpečnost civilního letectví*. [online]. [cit. dne 02.01.2022]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>.

³⁴ JUSTICE.CZ. BOJ PROTI KORUPCI. *Protikorupční dokumenty vlády*. [online]. [cit. dne 02. 01. 2022] Dostupné z: <https://korupce.cz/protikorupcni-dokumenty-vlady/>

osobám mimořádné povinnosti a omezovat jejich vyčleněná práva a svobody, a tím také zmobilizovat síly a prostředky pro zvládnutí dané krize.

Text Ústavy České republiky nevytvářel potřebný ústavní základ pro zajišťování bezpečnosti státu. Některá ustanovení se týkala pouze válečného stavu. Ústava přímo umožňuje ústavní úpravu pouze v případě referenda (čl. 2 odst. 2), změny státních hranic (čl. 11) a vytvoření nebo zrušení vyšších územních samosprávných celků (čl. 100 odst. 3). Do přijetí tohoto zákona neměl ústavní pořádek České republiky (ve srovnání s ostatními evropskými ústavními systémy) žádný ústavní institut, který by upravoval zvládnutí mimořádného nebo podobného krizového stavu. Velkým impulsem k tomu byly povodně z roku 1997 a také směřování do euroatlantického prostoru. Účelem tohoto zákona je stanovit povinnosti v zájmu zajištění bezpečnosti státu a tím také doplnit ústavní pořádek České republiky. Také umožňuje fungování státu během krizových situací, se kterými Ústava nepočítá.³⁵

Ústavním zákonem č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších novelizací, byla mj. ustanovena Bezpečnostní rada státu (dále jen „BRS“) jako poradní orgán vlády. Bezpečnostní rada státu připravuje vládě návrhy opatření k zajišťování bezpečnosti České republiky. Tvoří ji předseda vlády a další členové vlády podle rozhodnutí vlády (čl. 9 odst. 1). Prezident republiky má právo se účastnit se schůzí BRS, vyžadovat od ní a jejich členů zprávy a projednávat s ní nebo s jejími členy otázky, které spadají do jejich působnosti (čl. 9 odst. 3). BRS nemůže ukládat povinnosti státním orgánům, orgánům územních samosprávných celků a právníkům nebo fyzickým osobám.

Během stavu ohrožení státu nebo válečného stavu má vláda možnost projednání vládního návrhu zákona v tzv. *zkráceném jednání* (čl. 8). O takovém návrhu se Poslanecké sněmovna usnese do 72 hodin od jeho podání a Senát do 24 hodin od jeho postoupení Poslaneckou sněmovnou. Jestliže se Senát v této lhůtě nevyjádří, platí, že je návrh zákona přijat. Během těchto stavů prezident nemá právo vracet zákon přijatý v tomto jednání. Také není umožněno vládě předkládat návrh ústavního zákona. Dále lze během nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu prodloužit volební období (čl. 10). Pokud

³⁵ GERLOCH A. Ústavní systém. 5. vyd. Plzeň. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2013. s. 77. ISBN 978-80-7380-423-7

podmínky v České republice neumožní konat volby v řádném termínu, lze zákonem lhůty prodloužit, nejdéle však na šest měsíců. Toto prodloužení může být opakované, vždy ale jen zákonem a na dobu šesti měsíců.³⁶

2.4 Krizové stavy

Krizová situace je definována v zákoně č. 240/2000 Sb., o krizovém zákoně jako „*Mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu (dále jen „krizové stavy“).*³⁷ Poslední krizový stav je upraven v ústavním zákoně č. 110/1998 Sb., Ústavní zákon o bezpečnosti jako „*Je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost, územní celistvost, demokratické základy České republiky nebo ve značném rozsahu vnitřní pořádek a bezpečnost, životy a zdraví, majetkové hodnoty nebo životní prostředí anebo je-li třeba plnit mezinárodní závazky o společné obraně, může se vyhlásit podle intenzity, územního rozsahu a charakteru situace nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav.*“³⁸

Krizový stav lze charakterizovat jako zvláštní právní stav upravující režim života a činnosti právnických i fyzických osob na území, kde je vyhlášen. Je vyhlášen za účelem řešení vzniklé krizové situace, na určitou dobu a pro určité území. Při jeho vyhlášení jsou zpravidla na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu omezována práva zaručená Listinou základních práv a svobod a právnickým a fyzickým osobám jsou ukládány určité povinnosti. Vše se děje pouze ve spojitosti s řešením vzniklé krizové situace. Existuje tedy vzájemná podmíněnost mezi krizovou situací a krizovými stavy:

- krizová situace je nerozlučně spojena s vyhlášením některého z krizových stavů,

³⁶ GERLOCH A. Ústavní systém. 5. vyd. Plzeň. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2013. s. 81. ISBN 978-80-7380-423-7

³⁷ KRIZOVÁ LEGISLATIVA (SOUBOR ZÁKONŮ). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2016. ISBN 978-80-7380-627-9

³⁸ ZÁKONY PRO LIDI. *Sbírka zákonů – ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti.* [online]. [cit. 04.01.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>

- bez vyhlášení krizového stavu by nebylo možné využít zmíněných mimořádných pravomocí
- krizový stav je vyhlášován oprávněným orgánem nebo funkcionářem.

Současné právní předpisy České republiky vymezují čtyři krizové stavy:

1. Stav nebezpečí
2. Nouzový stav
3. Stav ohrožení státu
4. Válečný stav

2.4.1 Stav nebezpečí

První, nejnižší krizový stav je upraven v zákoně č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb. Stav nebezpečí vyhláší hejtman kraje, popř. primátor hlavního města Prahy na území celého kraje, nebo pouze části kraje nejvýše na 30 dnů. V případě, že je potřeba doba trvání prodloužit, je možno se souhlasem vlády opět na 30 dnů. Vyhláší se, v případě živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek IZS.

U nás se v minulosti tento stav vyhlášoval nejčastěji při povodních, dále také při sesuvu skalního masivu nebo poruchy vodního díla. Ve všech těchto případech se aktivoval pouze pro oblast kraje.

2.4.2 Nouzový stav

Po stavu nebezpečí máme druhý krizový stav – nouzový stav. Ten je upraven v ústavním zákoně č. 110/1998 Sb., v článku 5 a 6. Nouzový stav vyhláší vláda na návrh předsedy vlády na omezené území nebo celý stát po dobu nejdéle 30 dnů. Může se prodloužit, stejně jako u stavu nebezpečí, na dalších 30 dnů pouze se souhlasem vlády. Vyhláší se v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost.

Poslední nouzový stav platil od 26. listopadu 2021 do 25. prosince 2021. Byl uplatněn během pandemie COVID – 19 na celé území České republiky.

2.4.3 Stav ohrožení státu

Třetí krizový stav je stav ohrožení státu, který můžeme najít upravený v ústavním zákoně č. 110/1998 Sb., v článku 7. Tento stav je vyhlášen parlamentem na návrh vlády pro území celého státu nebo jeho omezeného území. Doba trvání není vymezena a vyhláší se v případě, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy.

2.4.4 Válečný stav

Posledním krizovým stavem je válečný stav. Upravují ho dva zákony – ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, článek 43 a ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, článek 2. Vyhláší ho pouze Parlament České republiky pro území celého státu na neomezenou dobu, je-li ČR napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení.

Válečný stav a stav ohrožení státu jsou vojenskými stavy, které na území České republiky dosud nebyly vyhlášeny a doufejme, že ani nikdy nebudou.

2.5 Bezpečnostní systém České republiky

Fungující bezpečnostní systém je třeba vytvářet jako systém komplexní, který zajišťuje propojenost roviny politické (zásadní vnitropolitická a zahraničněpolitická rozhodnutí), zákonodárné, vojenské, zajišťování vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatel, roviny hospodářské a finanční, stejně jako např. sociální atd. Bezpečnostní systém není konstantní strukturou, ale v závislosti na měnících se podmínkách bezpečnostního prostředí státu a v reakci na vznikající nové hrozby se průběžně přizpůsobuje aktuální bezpečnostní situaci v České republice a ve světě. Jeho výstavba, rozvoj jednotlivých složek a finanční zabezpečení představují dlouhodobý proces. Systém by měl adekvátně a operativně reagovat na aktuální, latentní i jiné všechny možné bezpečnostní hrozby.

K předcházení mimořádných a krizových situací a jejich eliminaci slouží specifické bezpečnostní struktury se svými řídicími, výkonnými a zabezpečovacími prvky, kterou jsou provázány vzájemnými vztahy, vazbami, kompetencemi a povinnostmi. Funkce bezpečnostního systému je úzce provázána s řešením mimořádných a krizových situací. Tímto procesem se zabývá krizový management. Tento proces je zákonem o krizovém řízení (240/2000 Sb.) definován jako „*souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením, nebo ochranou kritické infrastruktury.*“

Výše naznačená a níže rozpracovaná struktura bezpečnostního systému je do značné míry určena charakterem bezpečnostních hrozeb České republiky. V rámci krizového managementu ČR jsou vymezeny 4 oblasti krizových situací:

1. **situace spojené s vnějším vojenským ohrožením státu** – např. agrese cizí mocnosti, lokální a regionální konflikty, účast ČR v mezinárodních mírových operacích aj.,
2. **situace vnitřně bezpečnostního charakteru** – např. nekontrolovatelná migrace, mezietnické tenze, nárůst kriminality, násilných a majetkových trestných činů, zesilování působení organizovaného zločinu, teroristických aktivit či radikalizace společnosti a sní spojené občanské nepokoje,
3. **situace ohrožující hospodářskou a finanční stabilitu státu** – např. výpadky ve fungování státního hospodářství v kritických odvětvích či ve vybraných komoditách (ropa, zemní plyn, elektřina, zemědělské produkty atp.), destabilizace státní měny, embarga, obchodní války aj.,
4. **situace spojené s ohrožením životů a zdraví obyvatelstva, životního prostředí a majetkových a kulturních hodnot** – např. přírodní pohromy, antropogenní pohromy (průmyslové havárie, rozsáhlé požáry, úniky škodlivých látek do životního prostředí, epidemie atp.³⁹

³⁹ SKORUŠA, L. *Bezpečnostní systém České republiky a krizový management*. [online].

[cit. 27. 01. 2022]. Dostupné z:

https://moodle.unob.cz/pluginfile.php/18178/mod_resource/content/2/Bezpe%C4%8Dnostn%C3%AD%20syst%C3%A9m%20a%20krizov%C3%BD%20management.pdf

Základní strukturou Bezpečnostního systému České republiky jsou:

- Zahraniční politika
- Vnitřní bezpečnostní politika
- Obranná politika

Základní funkcí bezpečnostního systému je plánování, řízení, koordinace a vyhodnocování činnosti jednotlivých prvků při zajišťování bezpečnosti státu. Systém musí adekvátně a operativně reagovat na hrozby a rizika a musí být schopen koncepčně a dlouhodobě reagovat na měnící se bezpečnostní prostředí.

Základní právní úpravou bezpečnostního systému jsou tyto zákony:

- Ústava České republiky,
- Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti,
- Zákon č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany České republiky,
- Zákon č. 240/2000 Sb., Krizový zákon,
 - Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení o krizovém zákonu,
 - Nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury,
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému,
 - Vyhláška č. 328/2001 Sb., o podrobnostech k IZS,
 - Vyhláška č. 380/2002 Sb., k ochraně obyvatelstva,
- Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy.

Ústava České republiky je propojena s bezpečnostním systémem především v čl. 43, kde upravuje vysílání příslušníků mimo území České republiky a dále rozhoduje o účasti České republiky v obranných systémech mezinárodní organizace (čl. 2). V článku 3 *Parlament vyslovuje souhlas:*

- *s vysláním ozbrojených sil České republiky mimo území České republiky,*
- *s pobytem ozbrojených sil jiných států na území České republiky,*

nejsou-li taková rozhodnutí vyhrazena vládě.⁴⁰

⁴⁰ ZÁKONY.CENTRUM.CZ. *Ústava České republiky 1/1993 Sb.* [online]. [cit. dne. 07. 02. 2022]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/ustava-ceske-republiky/hlava-2-clanek-43>

A v čl. 5 *Vláda dále rozhoduje*

- *o průjezdu ozbrojených sil jiných států přes území České republiky nebo o jejich přeletu nad územím České republiky,*
- *o účasti ozbrojených sil České republiky na vojenských cvičeních mimo území České republiky a o účasti ozbrojených sil jiných států na vojenských cvičeních na území České republiky.*⁴¹

V Ústavním zákoně č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti a jeho základní ustanovení, uvedené v čl. 1 a v čl. 2 – „*Zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu.*“ a „*Je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost, územní celistvost, demokratické základy České republiky nebo ve značném rozsahu vnitřní pořádek a bezpečnost, životy a zdraví, majetkové hodnoty nebo životní prostředí anebo je-li třeba plnit mezinárodní závazky o společné obraně, může se vyhlásit podle intenzity, územního rozsahu a charakteru situace nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav.*“⁴² je velmi důležitou charakteristikou k bezpečnostnímu systému a jeho prvkům a dále ve vztahu k propojenosti s bezpečnostním systémem v čl. 3, tedy „*Bezpečnost České republiky zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby.*“⁴³

Samozřejmě nelze opomenout ani důležitost zákona č. 239/2000 Sb., Krizový zákon a zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, kde zmiňujeme participaci občanů během krizové situace. Nejdříve je třeba charakterizovat, co vlastně *pracovní povinnost* znamená podle zákona 240/2000 Sb.: „*pracovní povinností povinnost fyzické osoby vykonávat po nezbytně nutnou dobu určenou práci, která je nutná pro řešení krizové situace a kterou je tato osoba povinna konat v místě určeném orgánem krizového řízení.*“⁴⁴

⁴¹ ZÁKONY.CENTRUM.CZ. *Ústava České republiky 1/1993 Sb.* [online]. [cit. dne. 07. 02. 2022]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/ustava-ceske-republiky/hlava-2-clanek-43>

⁴² ZÁKONY.CENTRUM.CZ. *Ústava České republiky 1/1993 Sb.* [online]. [cit. dne. 07. 02. 2022]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/ustava-ceske-republiky/hlava-2-clanek-43>

⁴³ ZÁKONY.CENTRUM.CZ. *Ústava České republiky 1/1993 Sb.* [online]. [cit. dne. 07. 02. 2022]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/ustava-ceske-republiky/hlava-2-clanek-43>

⁴⁴ ZÁKONY PRO LIDI. *Sbírka zákonů – zákon č. 240/2000 Sb., Krizový zákon.* [online]. [cit. dne. 07. 02. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

V zákoně 239/2000 Sb., o IZS jsou práva a povinnosti právnických a fyzických osob při mimořádných událostech vymezeny v § 23 až § 26. V § 26 jsou uvedeny výjimky, které jsou osvobozeny od osobní nebo věcné pomoci. Fyzická osoba je podle těchto zákonů povinna:

- *strpět omezení vyplývající z opatření stanovených při mimořádné události a omezení nařízená velitelem zásahu při provádění záchranných a likvidačních prací,*
- *poskytnout na výzvu starosty obce nebo velitele zásahu osobní nebo věcnou pomoc,*
- *strpět, pokud je to nutné k provádění záchranných a likvidačních prací a pokud je vlastníkem, uživatelem nebo správcem nemovitosti, vstup osob provádějících záchranné nebo likvidační práce na pozemky nebo do objektů, použití nezbytné techniky, provedení terénních úprav, budování ochranných staveb, vyklizení pozemku a odstranění staveb, jejich částí, zařízení a porostů,*
- *poskytnout veliteli zásahu informace o skutečnostech, které by mohly ohrozit životy nebo zdraví osob provádějících zásah nebo ostatního obyvatelstva, zejména informace o výbušninách, nebezpečných chemických látkách, zdrojích ionizujícího záření, dravých či nebezpečných zvířatech,*
- *strpět umístění zařízení systému varování a vyrozumění na nemovitostech, které má ve vlastnictví, a umožnit k nim přístup hasičskému záchrannému sboru kraje nebo jím zmocněným osobám za účelem používání, kontroly, údržby a oprav,*
- *pokud je vlastníkem stavby civilní ochrany nebo stavby dotčené požadavky civilní ochrany, dbát při užívání těchto nemovitostí a veškerých činnostech s tím spojených, aby nedošlo ke změně charakteru této stavby ve vztahu k jejímu účelu, a umožnit její využití pro potřeby civilní ochrany a přístup hasičskému záchrannému sboru kraje nebo jím zmocněným osobám do těchto staveb za účelem používání, kontroly, údržby a oprav.⁴⁵*

⁴⁵ ZÁKONY PRO LIDI. Sbírka zákonů – zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. [online]. [cit. dne. 07. 02. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239#cast2>

Tyto povinnosti ovšem může fyzická osoba odmítnout, pokud by tímto konáním ohrozila svůj život nebo zdraví nebo jiných osob. Dále může odmítnout, pokud by tímto konáním hrozil ještě větší následek nebo ohrožení, kterému se má předcházet.

V zákoně 240/2000 Sb., Krizový zákon je pracovní povinnost vymezena především během krizového stavu. Například (čl. 6) vláda (nebo hejtman čl. 14) je oprávněna v době trvání nouzového stavu (nebo v době trvání stavu nebezpečí) na nezbytně nutnou dobu a v nezbytně nutném rozsahu nařídít ukládání pracovní povinnosti, pracovní výpomoci nebo povinnosti poskytnout věcné prostředky pro řešení krizové situace. Plnění povinnosti u fyzických osob je vymezeno v § 31, výjimky jsou uvedeny v § 32 - ty jsou stejné jako v případě zákona 239/2000 Sb. viz výše. Fyzická osoba je tedy povinna:

- *uposlechnout výzvy oprávněných orgánů krizového řízení k zaevidování na stanoveném místě z důvodu uložení pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci,*
- *hlásit v obci, v jejímž správním obvodu bude pobývat, přechodnou změnu pobytu na základě povinného hlášení podle § 6 odst. 2 písm. a) a § 14 odst. 4 písm. f),*
- *strpět omezení vyplývající z krizových opatření stanovených v době krizového stavu,*
- *vykonávat uloženou pracovní povinnost nebo pracovní výpomoc,*
- *poskytnout požadované věcné prostředky,*
- *zdržet se činností zakázaných krizovým opatřením vydaným na základě § 6 odst. 3.⁴⁶*

Odmítnutí plnění povinností je téměř identické jako v předchozím výčtu – pokud by jejich plněním ohrozila vlastní život nebo zdraví nebo jiných osob anebo pokud by se jednalo o povinnosti ukládané v rozporu se zákonem.

2.5.1 Prvky bezpečnostního systému

K ujasnění problematiky rozsahu jednotlivých kompetencí v oblasti obrany a bezpečnosti, včetně krizového řízení, je nezbytné vyjmenovat prvky

⁴⁶ ZÁKONY PRO LIDI. *Sbírka zákonů – zákon č. 240/2000 Sb., Krizový zákon.* [online]. [cit. dne. 07. 02. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

bezpečnostního systému České republiky. V této části jsou vypsány prvky pouze pro krajskou úroveň, avšak bylo by možné pokračovat dále na okresní, obecní a místní úroveň. Ve výčtu je zmíněno několik různých prvků a zároveň specifikace jejich činnosti v bezpečnostním systému.

Orgány moci zákonodárné

- Parlament ČR (Poslanecká sněmovna a Senát)

Orgány moci výkonné

- Prezident republiky (Kancelář prezidenta republiky)
- Vláda (Úřad vlády ČR)
 - Bezpečnostní rada státu
 - Ústřední krizový štáb
- Ministerstva
- Ústřední orgány státní správy
- Další správní úřady s celostátní působností

Orgány moci soudní

- Ústavní soud
- Nejvyšší soud
- Nejvyšší správní soud
- Vrchní soud
- Krajské a okresní soudy

Orgány ustavené v souladu s Ústavou ČR

- Česká národní banka
- Nejvyšší kontrolní úřad

Ozbrojené síly ČR

- Armáda ČR
- Hradní stráž
- Vojenská kancelář Prezidenta republiky

Ozbrojené bezpečnostní sbory

- Policie ČR
- Vězeňská služba ČR (Vězeňská stráž, Justiční stráž)
- Parlamentní stráž
- Celní správa

Zpravodajské služby

Záchranné sbory a služby

- Hasičský záchranný sbor ČR
- Báňská záchranná služba
- Zdravotnická záchranná služba
- Letecká pátrací a záchranná služba / SAR /

Instituce a orgány s územní působností – krajská úroveň

- Orgány územní samosprávy
 - Hejtman kraje
 - Rada kraje
 - Zastupitelstvo kraje
 - Bezpečnostní rada kraje
 - Krizový štáb kraje
 - Povodňová komise kraje
 - Krajský úřad
- Správní úřady
 - Krajská hygienická stanice
 - Krajská veterinární správa
 - Obvodní báňský úřad (jen ve vybraných lokalitách)
 - Celní ředitelství
 - Finanční ředitelství
 - Krajské státní zastupitelství
 - Zdravotní ústav
- Orgány moci soudní
 - Krajský soud
- Ozbrojené síly ČR
 - Krajská vojenská velitelství
- Ozbrojené bezpečnostní sbory
 - Krajské ředitelství policie
- Záchranné sbory a služby
 - Jednotka Hasičského záchranného sboru kraje
 - Územní středisko zdravotnické záchranné služby

- Revírní báňská záchranná stanice (jen ve vybraných lokalitách)
- středisko Horské služby (jen ve vybraných lokalitách)
- středisko Speleologické záchranné služby (jen ve vybraných lokalitách)
- místní skupina Vodní záchranné služby (jen ve vybraných lokalitách)

2.5.2 Vymezené prvky v bezpečnostním systému

2.5.2.1 Ústřední krizový štáb

Tento štáb je pracovním orgánem vlády, který se sám stává při zabezpečování připravenosti České republiky na krizové situace orgánem krizového řízení. Štáb po vyhlášení nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, nebo také při hrozbě vzniku krizové situace, či při jiných závažných situacích týkajících se bezpečnostních zájmů České republiky, připravuje návrhy řešení těchto situací. Návrhy na řešení předkládá předseda Štábu na schůzi Bezpečnostní rady státu, nebo v případě nebezpečí z prodlení přímo na schůzi vlády. Štáb zabezpečuje operativní koordinaci, sledování a vyhodnocování stavu realizace opatření přijímaných vládou, ministerstvy a jinými správními úřady a orgány územních samosprávných celků k zamezení vzniku nebo k řešení vzniklé krizové situace nebo jiné závažné situace a poskytuje podporu činnosti orgánům krizového řízení územních správních úřadů a orgánům územních samosprávných celků.

2.5.2.2 Armáda ČR

Armáda České republiky je základem ozbrojených sil. Dle zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách se dělí na:

- Armádu ČR
 - *vojenské útvary*
 - vojenská zařízení
- Vojenskou kancelář prezidenta republiky
- Hradní stráž

Novelizací zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách zákonem č. 46/2016 Sb. došlo ke zrušení vojenských záchranných útvarů.

Základním úkolem ozbrojených sil je připravovat se k obraně ČR a bránit ji proti vnějšímu napadení. Zahrnuje činnosti související s obranou území České republiky, vzdušného prostoru České republiky a infrastruktury nezbytné pro obranu státu. V souladu s čl. 5 Severoatlantické smlouvy se ozbrojené síly ČR rovněž podílejí na přípravě ke kolektivní obraně území spojenců NATO, a to prostřednictvím cvičení, aliančního obranného plánování a účasti v zahraničních operacích. Ozbrojené síly ČR plní úkoly v rámci integrovaného systému protivzdušné obrany NATO s využitím vlastního nadzvukového letectva.

Dále ozbrojené síly České republiky mohou podpořit civilní orgány na území ČR v rámci IZS – jako ostatní složka IZS, a to zejména při zvládnutí následků rozsáhlých živelních pohrom, průmyslových nebo ekologických havárií. V závažných případech ohrožení vnitřní bezpečnosti státu a jeho občanů může Ministerstvo obrany poskytnout síly a prostředky k podpoře a posílení PČR. Pro tyto úkoly jsou síly ozbrojených sil vyčleňovány:

- v nezbytném rozsahu,
- v závislosti na jejich dostupnosti.

V principu mohou být ve prospěch IZS a PČR využitelné veškeré ozbrojené síly České republiky včetně aktivní zálohy.

2.5.2.3 Vojenská policie

Tento útvar je upraven zákonem č. 300/2013 Sb., o Vojenské policii. Tento zákon stanovuje postavení a působnost Vojenské policie. V souladu s tímto zákonem Vojenská policie odhaluje trestné činy vojáků, zajišťuje pachatele a činí opatření k předcházení trestné činnosti. Dohlíží na bezpečnost provozu vozidel ozbrojených sil a na bezpečnost provozu ve vojenských skladech (např. Vrbětice). Zajišťuje ochranu důležitých vojenských objektů. Plní úkoly policejní ochrany a doprovodu určených osob a vojenského materiálu. Podílí se na zabezpečování disciplíny a pořádku ve vojenských objektech i mezi vojáky na veřejnosti.

2.5.2.4 Bezpečnostní informační služba

Bezpečnostní informační služba (dále také jako „BIS“) je civilní kontrarozvědnou zpravodajskou službou, jejíž příjmy a výdaje tvoří samostatnou

kapitolu státního rozpočtu. Její činnost je vymezena v zákoně č. 154/ 1994 Sb., o bezpečnostní informační službě. Ředitele BIS jmenuje a odvolává vláda. BIS (§ 5 odst. 1. zák. č. 153/1994 Sb.,) zabezpečuje informace o:

- záměrech a činnostech namířených proti demokratickým základům, svrchovanosti a územní celistvosti ČR,
- zpravodajských službách cizí moci,
- činnostech ohrožujících ochranu utajovaných informací,
- činnostech, jejichž důsledky mohou ohrozit bezpečnost nebo významné ekonomické zájmy ČR,
- organizovaném zločinu a terorismu.

2.5.2.5 Policie ČR

Policie České republiky je jedním z nejvýznamnějších jednotných ozbrojených bezpečnostních sborů. Je podřízena Ministerstvu vnitra a upravena v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. Činnost policie řídí Policejní prezidium ČR.

Policie ČR slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu. Dále patří k základním složkám integrovaného záchranného systému. Jako složka IZS funguje v případě, že PČR provádí záchranné a likvidační práce na místě zásahu společně s jinou složkou IZS (nebo se podílí na jejich provádění).

Podle § 20 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky působení policie v rámci integrovaného záchranného systému, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a při přípravě na ně:

- 1) Plněním úkolů k řešení mimořádných událostí krizových situací se rozumí i příprava policie na ně.
- 2) Policie jako základní složka IZS vykonává v místě provádění záchranných a likvidačních prací úkoly podle tohoto zákona.

- 3) Policista nebo útvar policie se podílejí na provádění záchranných a likvidačních prací včetně letecké podpory IZS a letecké podpory v krizových situacích,
 - a. jsou-li k tomu vycvičeni a vybaveni,
 - b. je-li to nezbytné pro záchranu života, zdraví nebo majetku a
 - c. jsou-li k tomu určeni policejním prezidentem.

2.5.2.6 Obecní policie

Obecní policie je zřizována obcemi jako nástroj obce k zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Právní úpravou je zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii. Pravomoci i kompetence obecní policie a Policie České republiky jsou v mnoha ohledech rozdílné, avšak v určitých činnostech se překrývají nebo doplňují, dalo by se tedy říci, že místní policie je „prodlouženou rukou“ Policie České republiky. Strážníci tvoří nezastupitelnou a důležitou součást obce, právem je řadíme mezi ostatní složky integrovaného záchranného systému, jehož úkolem je zajišťovat komplexní součinnost jednotlivých složek systému v krizových situacích při ohrožení obyvatel a návštěvníků České republiky. Od 1. 1. 2009 je proto k plnění úkolů podle § 2 zákona o obecní policii na území obce, kde je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu (dále jen „krizový stav“), oprávněn starosta obce, na jejímž území je vyhlášen krizový stav, uzavřít veřejnoprávní smlouvu se starostou jiné obce o poskytnutí strážníků.⁴⁷

2.5.2.7 Hasičský záchranný sbor ČR

Posláním HZS ČR je chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi. Je hlavním koordinátorem IZS. Zákon č. 139/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému řadí mezi základní složky IZS. Hasičský záchranný sbor České republiky a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany. Základní právní úprava je:

⁴⁷ BALABÁN, M.; DUCHEK, J.; STEJSKAL, L. *Kapitoly o bezpečnosti*. Praha: Karolinum, 2007. s. 288. ISBN 978-80-246-1863-0

- zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky,
- zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně,
- zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů,
- nařízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně atd.

Úkolem HZS ČR je podílení na zajišťování bezpečnosti České republiky plněním a organizováním úkolů požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému, krizového řízení a dalších úkolů, v rozsahu a za podmínek stanovených zákonem o HZS ČR a jinými právními předpisy. Dále HZS mimořádně plní úkoly, jejichž splnění je nezbytné v zájmu ochrany života nebo zdraví obyvatel, životního prostředí, zvířat nebo majetku pokud,

- a) toto plnění nenáleží jinému orgánu veřejné správy nebo plnění takového úkolu orgánem veřejné správy není za daných podmínek možné a tento orgán o takové plnění požádá,
- b) je k plnění takového úkolu způsobilý,
- c) takovým plněním není ohrožena jeho činnost a
- d) hrozí nebezpečí z prodlení.

2.5.2.8 Zdravotnická záchranná služba

Další velmi významnou základní složkou integrovaného záchranného systému je zdravotnická záchranná služba, konkrétně tedy její poskytovatel (nebo také zřizovatel). Její organizace, oprávnění a úkoly jsou řešeny v zákoně č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. ZZS je zdravotnickou službou (zákon o zdravotních službách), v jejímž rámci je na základě tísňové výzvy poskytována zejména přednemocniční neodkladná péče osobám se závažným postižením zdraví nebo v přímém ohrožení života. Dostupnost zdravotnické záchranné služby je dána zejména plánem pokrytí území kraje výjezdovými základnami ZZS. Výjezdové skupiny se dělí na dvě kategorie:

- výjezdová skupina rychlé lékařské pomoci, jejichž členem je lékař
- výjezdová skupina rychlé zdravotnické pomoci, jejichž členy jsou zdravotničtí pracovníci nelékařského zdravotnického povolání

Také se dělí podle typu dopravních prostředků, které využívají ke své činnosti – *pozemní, letecká a vodní*. Systém ZZS je organizován tak, aby byl cíl dosažitelný z nejbližší výjezdové základny v dojezdové době do 20 minut. Tato doba se počítá od okamžiku převzetí pokynu k výjezdu výjezdovou skupinou od operátora zdravotnického operačního střediska. Tato dojezdová doba musí být dodržena s výjimkou případů nenadálých nepříznivých dopravních nebo povětrnostních podmínek nebo jiných případů hodných zvláštního zřetele. V těchto případech si poskytovatel ZZS vyžádá pomoc od ostatních složek IZS, je-li podle okolností tato pomoc možná a účelná.

2.5.3 Nouzové a krizové řízení

Mimořádná událost ve vztahu k IZS „*Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.*“ Tato definice ze zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému je užší – vyhovuje pouze potřebám řešení havárií a živelních pohrom, tedy oblasti, která je upravena tímto zákonem. Pro komplexnější pojetí je však nutné vnímat mimořádnou událost jako narušení určitého rovnovážného stavu, při němž dochází k ohrožení chráněných hodnot – životů, zdraví, majetku a životního prostředí.

Mimořádné události existují i v jiných oblastech např. v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti (narušování veřejného pořádku ve větším rozsahu, migrace, terorismus), v ekonomice (surovinové krize – např. nedostatek potravin, pitné vody, ropy a ropných produktů), ve finančnictví (ohrožení finanční politiky státu), ve zdravotnictví (epidemie spojené s rozsáhlým ohrožením zdraví obyvatel, pandemie) nebo v zemědělství (neúroda, nákazy hospodářských zvířat, velká napadení polních a lesních kultur chorobami nebo škůdci). Ze všech těchto mimořádných událostí mohou vzniknout krizové situace. Rozdíl mezi mimořádnou událostí a krizovou situací tedy spočívá v tom, že mimořádná událost lze odvrátit běžnou činností subjektů (veřejná správa + IZS, armáda, povodí, energetika, banky, Státní správa hmotných rezerv atd.) za využití jejich pravomocí daných jim speciálními zákony (např. zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, zákon č. 254/2001 Sb.,

o vodách, zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky; zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR, zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR,). Jestliže nelze mimořádnou událost odvrátit tímto běžným způsobem a k jejímu odvrácení je třeba využít mimořádných pravomocí spojených s vyhlášením některého z krizových stavů, vzniká nám krizová situace.

3 Stěžejní strategické dokumenty vztahující se k fungování Policie České republiky

Tato kapitola, jak název vypovídá, je věnována problematice stěžejních strategických dokumentů, lemujících působnost Policie České republiky od doby jejího vzniku v roce 1993 do současnosti.

Mapovány jsou stěžejní milníky ve sledované oblasti (klíčové dokumenty a shrnutí jejich obsahu). Významný je rovněž kontext, ve kterém tyto dokumenty vznikly (společenská situace, expertní a politická poptávka a řada dalších aspektů). Struktura dokumentů je od počátku sledována zejména z hlediska jejich možného vyhodnocení (strategie, akční plány, spíše kritické dokumenty, popisující objektivní či subjektivní slabiny sboru atd.).

Podle možností je sledován dopad dokumentů na navazující realitu. Pominuta není ani aktuální situace, tedy v současnosti platné strategické dokumenty vztahující se k fungování Policie České republiky a jejich praktický dopad.

3.1.1 Bezpečnostní doktrína České republiky a bezpečnostní politika vlády České republiky na rok 1993

Rozsah dokumentu: 42 stran

Autor dokumentu: Ministerstvo vnitra + tým, který vedl Mgr. Jan Ruml, ministr vnitra.

Celková ambice dokumentu: Řešení problematiky a příčiny vzniku a páčání trestné činnosti a její prevence.

Zmínky o Policii České republiky: Úkoly pro policejní sbor a návrhy na jeho zlepšení a spolupráce s ministerstvem vnitra.

Tento dokument vnímám jako předchůdce dnešních *Bezpečnostních strategií*. Tato *Bezpečnostní doktrína ČR* představuje souhrn základních zásad a dlouhodobých strategických úkolů, zabezpečení vnitřního pořádku a efektivní potírání a předcházení zločinnosti. V oblasti vnitřní bezpečnosti, v okruhu činnosti policie, se v evropských konceptech setkáváme s pojmy jako „*policejní doktrína*“,

„*policejní strategie*“, „*policejní strategické programy*“, atd. Policie je zde chápána jako „veřejná služba na základě zákona, pověřena ochranou pořádku a zákonnosti“. Policejní sbory však nejsou jedinými bezpečnostními orgány, které chrání základní principy demokracie, proto pojem „*policejní doktrína*“ je nutné chápat spíše v užším pojmu s vazbou na bezpečnostní doktrínu.

Rok 1993 byl významný především z hlediska zániku Československa a vzniku samostatné České republiky. Ve výše uvedeném dokumentu je také příloha, která obsahuje přehled srovnání o stavu a vývoji kriminality v České republice za 1. čtvrtletí r. 1992 a 1. čtvrtletí r. 1991. Alarmující je hlavně majetková kriminalita, která se během tohoto období, tedy jednoho roku, zdvojnásobila.

V první řadě je v tomto dokumentu důležitá kapitola „*Bezpečnostní politika vlády ČR na rok 1993 – Hlavní úkoly MV ČR a Policie ČR*“, která se zaměřuje na různé oblasti a úkoly, ve kterých vidí problém. Například je zde po vytvoření samostatné České republiky doporučeno vytvoření jednotné a funkční Policie České republiky, dokončení reorganizace bezpečnostního úseku Ministerstva vnitra ČR, rozvíjení bezpečnostní spolupráce se zahraničím, zpracování etického kodexu policie, zvýraznit výkon pořádkové služby, technicky posílit dopravní službu a také zlepšit součinnost Policie ČR s obecní policií a civilními bezpečnostními službami.

3.1.2 Aktualizace koncepce Ministerstva vnitra v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti a doktríny Policie ČR (1997)

Rozsah dokumentu: 40 stran

Autor dokumentu: Ministerstvo vnitra České republiky

Celková ambice dokumentu: Především rozpracování problematiky vnitřní bezpečnosti a shrnutí každoročně vydávané zprávy vládou o bezpečnostní situaci v České republice.

Zmínky o Policii České republiky v dokumentu: Celý dokument obsahuje práci policie a její výsledky.

Tato aktualizovaná Koncepce obsahuje stručnou informaci o vývoji bezpečnostní situace v letech 1993–1996 a informaci o plnění úkolů vlády,

především pak Ministerstva vnitra a Policie České republiky v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti v minulém období. Při zpracování tohoto dokumentu vyzval ministr vnitra Mgr. Jan Ruml ke spolupráci i ministry ostatních resortů, kterých se problematika bezpečnostní situace jako celku týkala. Každý z úkolů harmonogramu byl rozpracován do pod úkolů, které byly konkrétně zaměřeny a termínovány a vedli k jeho postupnému plnění.

Na prvním místě mezi úkoly vlády stanovenými v této koncepci bylo omezení růstu kriminality na území ČR v důsledku nízké objasňovacího trestných činů. Největší počet trestných činů byl zaznamenán v oblasti majetkové kriminality i přesto, že v roce 1995 zvolna klesal (podíl 77 % na celkové trestné činnosti). Především to byly krádeže aut, kapesní krádeže, krádeže vloupáním do bytu atp.... Obecně byly trestné činy páchany brutálněji a zvyšovala se specializovanost a organizovanost pachatelů.

Pro rok 1996 stanovila vláda jako nové bezpečnostní riziko v rámci hospodářské kriminality kriminalitu počítačovou, která nabývala na území České republiky stále výraznější podoby a jejíž vyhledávání a řešení vyžadovalo vysokou kvalifikaci policistů i dalších orgánů činných v trestním řízení.

Je nezbytné vyzdvihnout problém, který aktuálně trápí celou Evropu – nežádoucí migrace. Tento aspekt může opravdu nepříjemným způsobem zasáhnout bezpečnost občanů a situaci ohledně vnitřní bezpečnosti z hlediska propojení na organizovaný zločin. Na tomto problému Policie ČR velmi úzce spolupracuje s celními orgány a jejich společná práce přináší především pozitivní výsledky.

Celkově je aktualizovaná verze velmi propracovaným dokumentem, ze kterého je možné čerpat i o 25 let později.

3.1.3 Komunikace v rámci Policie České republiky

Rozsah dokumentu: 19 stran

Autor dokumentu: John Donnelly a Andy MacKay, zahraniční poradci, Jižní Yorkshire Constabulary, Spojené království.

Celková ambice dokumentu: Dokument souhrnně pracuje s policií jako celkem, sleduje její práci a komunikaci. Vytýká různé chyby a doporučuje změny.

Zmínky o Policii České republiky: V celém souboru se pracovalo s vnitřní organizační strukturou mezi Ministerstvem vnitra ČR a Policií České republiky. Ve většině zde byli za policii zastoupeni vyšší důstojníci nebo zástupce policejního ředitele.

Dokument vznikl v období od 16. do 21. června 2002 v souvislosti s twinningovou úmluvou, uzavřenou mezi Evropským společenstvím a Českou republikou. Jedinou překážkou je uveden v tomto dokumentu nedostatek času pro hlubší hodnocení a jazyková bariéra, jelikož byla komunikace vedena skrze tlumočnicka. Hlavním úkolem bylo prošetřit strategie komunikace mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Policií České republiky, i uvnitř policie, především mezi speciálními jednotkami. Tyto rozhovory se vedly:

- s ředitelem a členy jeho personálu na Ministerstvu vnitra;
- se zástupcem policejního ředitele a vyššími důstojníky na Policejním prezidiu;
- s vyššími policejními důstojníky na krajském policejním ředitelství;
- s před přístupovým policejním poradcem;
- s poradcem EU pro vnější vztahy v oblasti spravedlnosti a vnitřních záležitostí.

Dokument je rozdělen do sedmi částí:

1. Úvod.
2. Shrnutí poznatků.
3. Struktura Policie České republiky.
4. Kultura Policie České republiky.
5. Konzultace s veřejností.
6. Informační systémy.
7. Závěrečné připomínky.

V následujících odstavcích práce stručně rozebírá jednotlivé pasáže dokumentu.

Úvod už byl uveden na začátku, dále tedy k další části. V druhé části je vyzdvihnuta komunikace policie jak skrze informační systémy, tak

mezi veliteli, kde panovali velmi dobré vztahy i na neformální úrovni. Ovšem velké překážky „výzkumníci“ našli ve struktuře Policie ČR, která se jevila jako příliš komplikovaná a těžko srozumitelná, zejména pokud šlo o speciální jednotky sídlící na Policejním prezidiu. Předimenzovaná struktura velení byla sama o sobě značnou překážkou komunikace.

Kultura byla militarizovaná, se silným důrazem na hodnost a fixovaná na význam předpisů a nařízení. V té době se kultura sboru nezaměřovala na komunikaci a konzultace s veřejností, výzkumníci vyzývali ke změně.

Část třetí obsahuje strukturu Policie ČR, ve které byla počátkem roku 2002 sloučena uniformovaná a kriminální policie. Bylo ovšem zjištěno, že policistům ze zadních řad, připadá struktura speciálních útvarů spletitá. Ve skutečnosti se úlohy některých speciálních útvarů jevíly natolik podobné, že bylo na první pohled těžké rozpoznat osnovu, podle níž jim byly rozdělovány úkoly. Ministerstvo vnitra samo přiznalo, že k takovým zmatkům a potížím mohlo dojít a docházelo k nim v důsledku složité struktury speciálních policejních útvarů. Samotní policejní důstojníci v reakci na tento dokument zaujali spíše obranný postoj, přiznali ovšem, že podobné problémy čas od času nastaly.

Ve struktuře hodnocení se zdálo, že Policie ČR má předimenzovanou strukturu hodností s mnoha vyššími důstojníky oproti většině amerických a evropských policejních struktur. Zde se doporučoval rozbor hodností s ohledem na odstranění nadbytečných vrstev velení a snížení počtu velitelů v jednotlivých vrstvách.

Krajská struktura Policie ČR byla v roce 2002 rozdělena do osmi geografických regionů pokrývajících celé území státu. Už tehdy se ale spekulovalo a bylo doporučeno rozdělení do 14 policejních regionů.

Následující část je věnována kultuře Policie České republiky, která byla toho času blíže komunistickému režimu. Ve světle této historie udělala česká policie obrovské kroky, které přeměnily policejní sbor vhodný pro totalitní režimy na takový, který přísluší moderní demokracii. V komunistickém režimu je důraz policejního dohledu zaměřen na nátlak, zatímco v demokracii by měl být soustředěn na službu veřejnosti. Je zde kritizováno upozadění, vyjádření názorů nebo spíše naprosté mlčení důstojníků s nižší hodností v přítomnosti někoho

s vyšším postavením. Ideální organizace je taková, v níž se každý člen managementu cítí být cenným a součástí týmu i se svými názory.

Část pátá se zabývá vztahem policie s veřejností. Není v silách policie, aby sloužila veřejnosti, v případě, že neví, co od policejních služeb žádá. Většinu času se veřejnost se zločinem blíže neseťká, tudíž není zainteresovaná. Je důležité, aby byli lidé dostatečně informovaní a aby policie znala názory na poskytované služby. Bylo zde tedy doporučeno vytvoření sítě pro konzultace mezi policií a komunitou.

Šestá část hodnotila informační systémy, které jsou nezbytnou součástí dnes už všech velkých organizací, kterým slouží ke komunikaci. Policie dostala pochvalu za velmi moderní a funkční informační systémy, které používala. Bohužel vlastnila příliš málo terminálů, které by umožňovaly přístup do systému, a tak doporučili, aby Ministerstvo vnitra zhodnotilo možnost nákupu více těchto terminálů pro policii. Dalším návrhem byl nápad na zavedení videokonferencí, která by ušetřila zbytečné cestování do jiných zemí, systém byl ale nákladný.

V závěrečné části autoři – výzkumníci děkují za pohostinnost a vyzdvihují profesionalitu všech vyšších českých důstojníků, se kterými měli možnost spolupracovat a předložit jim koncepty proměn, které zaznamenali.

Shrnutí dokumentu

Dokument shrnuje různá doporučení, podává jednoznačně dané úkoly k jednotlivým problematikám a konstruktivní kritiku pro zlepšení v následujících letech.

Některá navržená doporučení se skutečně uskutečnila, jako např. v roce 2010 vzniklo v souladu se zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky z dosavadních 8 celkem 14 krajských ředitelství.⁴⁸

3.1.4 Policejní sbory v zemích Evropské unie: Inspirace pro Českou republiku (2009)

Rozsah dokumentu: zejména se jedná o strany 250 až 257

⁴⁸ POLICIE ČR, *20 let Policie České republiky* [online]. 2019 [cit. 24. 2. 2020] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/20-let-policie-ceske-republiky.aspx>

Autor dokumentu: Pplk. JUDr. Martin Böhman a doc. Mgr. Oldřich Krulík, Ph.D.

Celková ambice dokumentu: Vytvoření přehledu organizačního rámce fungování policejních sborů v členských zemích Evropské unie, vytvoření argumentační opory pro související reformní aktivity v České republice.

Zmínky o Policii České republiky: Všeobecně je komparována role policejních sil v jednotlivých zemích, dále je zmíněna užitečnost policie při sportovních utkáních a u dopravních nehod s hmotnou škodou.

V této publikaci, na těchto vymezených stránkách je zajímavý dotazník nazvaný „*Desatero otázek souvisejících s reformou policie*“. Cílem reformy Policie České republiky je především snaha dosáhnout srovnatelné úrovně s ostatními policejními sbory v rámci Evropské unie. Je zde kladen důraz především na možná financování dohledu při sportovních utkáních a na přítomnost policie u dopravních nehod s hmotnou škodou. V prvním případě si je myšleno, že účast a bezpečnost osob při sportovních utkáních by měla být hrazena a zřizována pořadatelem. Především se jedná o utkání fotbalová nebo hokejová, na které jsou každoročně vymezené astronomické částky z rozpočtu PČR, mnohdy naprosto zbytečně. V České republice tyto kompetence spadají primárně útvaru Speciální pořádkové jednotky zřízené krajem a jsou hrazeny z rozpočtu Policie České republiky. Například v Belgii, Irsku, Estonsku, Lucembursku, Německu, Polsku, Rakousku, Slovinsku atd. nese primární odpovědnost za bezpečnost osob pořadatel. Policie nemusí být přítomna a zasahuje pouze tehdy, pokud pořadatel situaci nezvládne. V Řecku sportovní kluby nevyplácejí kompenzace přímo policii, avšak odvádějí částku 5 % z příjmů práv televizních přenosů sportovních utkání do pojišťovacích fondů policie. V Litvě je policie primárně odpovědná za veřejný pořádek a bezpečnost vně stadionu. Pouze během mezinárodních a značně rizikových akcí policie se soukromými bezpečnostními službami dohlíží na veřejný pořádek přímo na stadionu. V Rakousku policejní asistence není automatická, ale uskutečňuje se v závislosti na druhu události.

V druhém případě se autor domnívá, že přítomnost policie u dopravních nehod s hmotnou škodou (malé dopravní nehody) je zbytečná, protože je možné vyřešit nehodu mezi účastníky na místě. Policie by mohla místo takto „zbytečného“

vyšetřování nehody zasahovat například u jiných vážnějších nehod, přestupků či trestných činů. Vhodným příkladem je Kypr, kde policie při nehodách, kde vznikla pouze hmotná škoda, zpravidla neasistuje. Vyšetřuje pouze v případech, je-li o to výslovně požádána. Samozřejmě nemluvíme o nehodě, kdy dojde k poškození zdraví, dojde k obvinění z trestného činu nebo havarovaná vozidla blokuje dálnici, v takových případech je policie nezbytnou součástí.

3.1.5 Bezpečnostní situace v České republice

Další obdobně specifickou publikací vydanou v roce 2012 je „Bezpečnostní situace v České republice“ vydaná Odborem bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra. Obsahuje 253 stran a je rozdělena do jednotlivých kapitol, kterým se věnují odborníci v dané problematice.

Rozsah dokumentu: 253 stran

Autor dokumentu: PhDr. Alena Marešová, Ph.D. a kol.

Celková ambice dokumentu: Zajistit podporu a informovanost Policie ČR, vyhodnocení očekávaných trendů kriminality do budoucích let.

Zmínky o Policii České republiky: Zmínky o PČR jsou napříč celou publikací – počty policistů, důvody neoznamování případů, spokojenost občanů s prací PČR, recidiva, členění kriminality ve statistikách, evidence přestupků.

Jedná se o sborník vydávaný pro podporu Policie ČR a zvyšování informovanosti jejích pracovníků. Je zde uvedeno vyhodnocení očekávaných trendů kriminality do budoucích let a její vysoká latence. Toto stanovisko mělo být využito jako vhodný argument pro budoucí diskuse o redukci počtu příslušníků Policie ČR a jejím možném dopadu na vývoj bezpečnostní situace v ČR a její občany.

Sborník je primárně určen pro manažery a pracovníky Ministerstva vnitra ČR, Ministerstvo spravedlnosti ČR, Policii ČR, ale i k širší odborné diskusi – pro tento účel je v bezpečnostním výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Je také poskytnut jako informativní materiál pro studenty bezpečnostních oborů.

V době, kdy byla publikace vydána, byla objasněnost trestné činnosti už deset let ve fázi stagnace mezi 37,8 % až 39 %.⁴⁹

3.1.6 Koncepce rozvoje Policie České republiky do roku 2020

Rozsah dokumentu: 146 stran

Autor dokumentu: Policejní prezidium České republiky, policejní prezident genmjr. Mgr. Bc. Tomáš Tuhý

Celková ambice dokumentu: Zabývá se budoucností policejního sboru a jeho strategií jako celku.

Zmínky o Policii České republiky: Celý dokument se věnuje práci policie a snaze o její další zefektivnění.

Závěrečný dokument Policie České republiky a také nejaktuálnější ucelený materiál mapuje úspěchy a chyby bezpečnostního sboru v minulých letech a snaží se z nich poučit nebo naopak se jim bezmezně vyhnout. Tuto koncepci zpracovalo Policejní prezidium České republiky, které je odpovědné za fungování celého policejního sboru a je kompetentní k naplňování vnitřní bezpečnosti státu. Spolupracovalo na něm také Ministerstvo vnitra České republiky, které policii vytváří podmínky pro její práci a pro plnění úkolů. Dokument taktéž reaguje na změny vnějšího prostředí, které ohrožují bezpečnostní situaci a mají zásadní vliv na zajištění bezpečnosti občanů České republiky.

Problémy jsou viděny především v oblasti lidských zdrojů – to znamená v souvislosti s velkými úbytky kvalifikovaných policistů, kteří odcházejí ať už do výsluhy nebo z důvodu nespokojenosti s nadřizenými do jiných organizačních struktur (nejvíce postiženou snižováním početních stavů byla služba cizinecké policie). V dnešní době historicky nejnižší nezaměstnanosti se velmi špatně nabírají čerstvé síly, které by mohly být budoucností Policie České republiky, přičemž roční náklady na zaškolení jednoho nově přijatého policistu činí 260 000 korun.

⁴⁹ ČESKÁ JUSTICE, *Kriminalita klesla za dvacet let téměř o polovinu, objasněnost trestných činů opět stoupá* [online]. 16. 2. 2018 [cit. 25. 2. 2020] Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2018/02/kriminalita-klesla-za-dvacet-let-temer-polovinu-objasnenost-trestnych-cinu-opet-stoupa/>

Nedostatek policistů na úrovni základních článků služby kriminální policie a vyšetřování na územních odborech jednotlivých krajských ředitelství vedl ke stavu, kdy byla setřena specializace na jednotlivé druhy trestné činnosti z důvodu nutnosti zajistit zpracování registrované (nahlášené) kriminality takto omezenými personálními zdroji (všichni zpracovávají všechno). Nedostatek specialistů na základní úrovni s dostatečnou praxí pak logicky a nutně vedl ke snížení personální základny pro výběr odborníků pro specializovaná pracoviště ať již na úrovni jednotlivých krajských ředitelství, ale i útvarů s celorepublikovou působností.

A s tímto problémem je také spojena materiální výbava. S předpokládaným navýšením početních stavů policie je nezbytné řádné vybavení a podmínky pro výkon služby na jisté úrovni (služební dopravní prostředky, zbraně, ochranné balistické prostředky a výstroj), v takovém to případě je posílení výdajové stránky nevyhnutelné. Policie se dlouhodobě potýká rovněž s nedostatkem prostředků na investice a opravu a údržbu majetku.

Z bezpečnostní strategie vyplývá, že je nutné zaměřit se na zdokonalování dlouhodobých podmínek pro práci příslušníků bezpečnostních sborů, včetně právního prostředí, odbornosti a dostupnosti materiálních a finančních zdrojů pro specializované útvary.

U ekonomických zdrojů je problém velmi obdobný jako u zdrojů lidských. Požadavky a nároky v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku setrvávají, případně vzrůstají vlivem nových bezpečnostních rizik a hrozeb, a tím pádem finanční potřeby policie na Ministerstvo vnitra jsou vyšší. V posledních letech policie využívá mimorozpočtové zdroje, především zdroje EU a jiné formy zahraniční pomoci.⁵⁰

Konkrétně u útvarů služby kriminální policie a vyšetřování je základní podmínkou jejich úspěšnosti specializace, osobní a místní znalost. Proto stejně jako u pořádkové policie je pro službu kriminální policie a vyšetřování důležité zachování „přítomnosti policie v teritoriu“, vycházející ze zásadní premisy „neopustit území“ a s tím nepřijít o místní a současně osobní znalost, jako základní

⁵⁰ *Rozvoj Policie České republiky v letech 2016–2020*. Praha: Policie České republiky, 2015.

princip policejní práce, což platí beze zbytku i pro službu kriminální policie a vyšetřování.“

Schopnost provádět v přiměřeném čase znalecká zkoumání v rámci pracovišť odborů kriminalistické techniky a expertiz (OKTE), nezbytná pro rychlé a zejména kvalitní vedení trestního řízení, je tím pádem velmi omezena. Současné personální a technické vybavení neumožňuje dodržovat zákonem stanovené lhůty znaleckého zkoumání, což je terčem oprávněné kritiky účastníků trestního řízení, stejně jako soustavy státního zastupitelství či soudů.

Dokument konstatuje, že je výrazně omezena schopnost a možnost specializace policistů u služby kriminální policie a vyšetřování z pohledu odbornosti nezbytné pro odhalování a vyšetřování jednotlivých forem trestné činnosti. V případě trestné činnosti s dopadem do více krajů České republiky je pak situace ad hoc řešena na úkor jiných činností, jejichž výkon se zpomalí či zastaví, ustanovením společných týmů složených z policistů jednotlivých krajských ředitelství, útvarů policie s celostátní působností v koordinaci policejního prezidia.

Schopnost vyšetřování je v některých svých oblastech, zejména odhalování a vyšetřování hospodářské trestné činnosti v rámci trestního řízení, výrazně omezena. Tento aspekt je pak, paradoxně, i jednou z příčin poklesu registrované kriminality.

Na základě výše uvedených zjištění v dokumentu zazní například následující doporučení (s. 21-24, 26-27, 47):

Je nutné zajistit personální posílení dostatečným počtem vyšetřovatelů a operativou, specializovaných na uvedený druh trestné činnosti, a to na všech úrovních služby kriminální policie a vyšetřování (a to včetně specialistů v oblasti kybernetické bezpečnosti a jiných specializací, které stát obvykle „nedokáže zaplatit“). Zmíněna je i potřeba posílení podpory výkonu činností podle policistovy specializace, namísto „zaskakování“ mimo vlastní odbornou působnost.

Intenzivněji je třeba řešit trestnou činnost zaměřenou na určité skupiny obyvatel (senioři), respektive ve vztahu k sociálně vyloučeným lokalitám nebo znevýhodněným skupinám společnosti (lichva).

Nutností je i intenzivnější průběžné vzdělávání v potřebných specializacích. „Je nutné zajistit i výkon servisních útvarů na úrovni, která zajistí včasné

poskytnutí činností nezbytných k vyšetřování, minimálně ve lhůtách stanovených zákonem. Stejně tak musí být logicky zajištěny i oblasti vzdělávání.⁵¹

Řada uvedených zjištění a návrhů se opakuje v aktualizaci koncepčního dokumentu v roce 2017.⁵²

Text konstatuje, že skončily dvě velké vlny odchodů policistů a jejich nástupci již získali potřebné zkušenosti a odborné vzdělání; v rámci krajských ředitelství policie byly organizovány bezpečnostní akce a opatření zaměřené zejména na trestnou činnost dotýkající se běžných občanů.

Prioritou je personální posílení a odborné vzdělávání příslušníků a pracovníků služby kriminální policie a vyšetřování (na ústřední úrovni a v rámci krajských ředitelství policie).

V těsné spolupráci s Národním centrem kybernetické bezpečnosti jsou řešeny trendy v oblasti kybernetického zločinu. Výslovně je zmíněno i téma nutnosti zvládnutí nového instrumentu, kterým jsou drony (s. 73).

Pro rok 2020 je stěžejní výzvou perspektiva vzniku Národního kriminálního úřadu (zmiňovaného již okolo roku 2007, aktuálně avizovaného k dubnu 2020). Detaily řešení je zatím předčasné hodnotit.⁵³

Ne všichni policisté, politici či státní zástupci tuto vizi podporují a vyloučit nelze ani odchod některých policistů v souvislosti s takto pojatými změnami.

Celý proces je komunikován jako sled několika fází: Nejprve vznikla Národní centrála, kde vzniknou či vznikají určité sekce (organizovaný zločin, terorismus, kyberkriminalita, hospodářská kriminalita, daňová kriminalita, praní špinavých peněz a korupce – tedy určitá reaktivace někdejší „Finanční policie“, případně další). Do těchto sekcí se začlení odbory či oddělení, která nyní existují. Řídit je budou současní manažeři. Posléze nad těmito strukturami vznikne

⁵¹ NOVINKY.CZ. *Více než 4 000 policistů z kriminálky chybí potřebné vzdělání.* [online]. 7. 2. 2011 [cit. 10. 3. 2020] Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/224448-vice-nez-4000-policistu-z-kriminalky-chybi-potrebne-vzdelani.html>

⁵² POLICEJNÍ PRESIDIU ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce rozvoje Policie České republiky do roku 2020 (aktualizace 2017).* [online]. únor 2017 [cit. 10. 3. 2020] Praha: Policie České republiky, Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/wp-content/uploads/2017/04/Koncepce-rozvoje-Policie.pdf>,

⁴⁵ NOVINKY.CZ. *Boj o novou kriminálku: vedení policie má odhalit plány na slučování útvarů.* [online] 8. června 2016 [cit. 11. 3. 2020] Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/boj-o-novou-kriminalku-vedeni-policie-ma-odhalit-plany-na-slucovani-utvaru-354348>

„střecha“, Národní kriminální úřad. K této struktuře se pak mohou připojovat další agendy, jako například boj s drogovou kriminalitou.⁵⁴

V rámci Národního kriminálního úřadu bude – podle autorů strategie – fungovat nové, robustně dimenzované centrální analytické pracoviště. *„Centrální analytický útvar zamezí situacím, kdy existují na několika místech informace, ale vyšetřovatelé se o tom nedozvědí. Není možné, aby ty informace ležely na různých místech a některé útvary netušily, že už jinde jsou informace, které by jim mohly pomoci... Národní kriminální úřad bude „sjednocovat trestní řízení, vyvíjet činnost v oblasti metodiky a vzdělávání.“*⁵⁵

Útvar rychlého nasazení a Kriminologický ústav zůstanou zřejmě mimo tuto strukturu. O konečné podobě řešení se nicméně zřejmě ještě diskutuje.

⁵⁴ TÝDEN.CZ. *Tuhý: Nyní jsou vhodné podmínky pro sloučení útvarů.* [online] 15. června 2016 [cit. 11. 3. 2020] Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/tuhy-nyni-jsou-vhodne-podminky-pro-sloucení-utvaru_387444.html?showTab=nejtenejsi-24

⁵⁵ EURO.CZ. *V policii příští rok vznikne národní kriminální úřad, oznámil Švejdar.* [online] 12. prosince 2019 [cit. 11. března 2020] Dostupné z: <https://www.euro.cz/politika/v-policii-vzniknou-nove-zastresujici-utvary-pracoviste-centralni-analytiky-a-narodni-kriminalni-urad-1477071>

4 Strategie Policie České republiky pro práci s národnostními menšinami do roku 2020

Policie České republiky (PČR) je jednotným bezpečnostním ozbrojeným sborem, jehož hlavním úkolem je podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky „*chránit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti*“.⁵⁶ V tomto ohledu má na starost také činnost v oblasti menšinové politiky. Jakou? Policie má za povinnost dohlížet na ochranu obyvatelstva bez ohledu na rasu, etnickou příslušnost, náboženské vyznání, pohlaví apod. A z jakého důvodu je postavení PČR v tomto ohledu tak důležité? V mnoha případech jsou prvním orgánem, se kterým se menšiny potýkají. Jejich postoj a přístup tak může do budoucna výrazně ovlivnit vztah menšin k našemu státu, a celkově ke státní správě jako takové a poznamenat finální proces integrace. Proto je velmi důležité, aby se PČR při své práci držela jistých antidiskriminačních zásad a jednala se všemi stejným způsobem. Tyto zásady jsou zahrnuty ve *Strategii pro práci Policie České republiky ve vztahu k menšinám do roku 2020* (dále jen „Strategie“). Tato kapitola se věnuje vymezení stručného obsahu *Strategie pro práci PČR ve vztahu k menšinám do roku 2020*, činnosti PČR dle Strategie ve vztahu k menšinám a rolí policie ve vztahu k menšinám.

4.1 Činnost policie dle Strategie a národnostní menšiny

V souvislosti se zapojením PČR do menšinové politiky vznikl dokument Strategie, který se zabývá postojem policie v jednotlivých oblastech, které se dotýkají právě příslušníků národnostních menšin. Strategie je primárně určena pro PČR a Ministerstvo vnitra ČR, ostatně existuje pod záštitou Odboru prevence kriminality MV ČR. Dotýká se však všech orgánů dotčených problematikou práv příslušníků národnostních a etnických menšin.

⁵⁶ SIROVÁTKA, Tomáš a kol. *Menšiny a marginalizované skupiny v České republice*. Brno. 1. vyd. Masarykova univerzita a Nakladatelství Georgetown, 2002. Rubikon. sv. 7. s. 9. ISBN 80-210-2791-6

Strategie vždy navazuje na dokumenty z předešlých let a také na další strategie, které jsou v gesci MV ČR, nepřímo například na *Bezpečnostní strategii ČR do roku 2015*, a to především v oblasti migrace či dalších negativních aspektů, které migrace může přinášet, například terorismus či sociální vyloučení. Při jejich zpracování však nevychází jen a pouze z nich. Před zpracováním se provádí rozsáhlá analýza toho, jak se práva menšin u nás během let mění, jaká je stávající činnost PČR v této oblasti, jaké rizikové faktory ovlivňují menšiny u nás apod. Tyto informace shromažďuje Odbor prevence kriminality MV ČR a spolupracuje při tom i s dalšími odbory PČR například s Ředitelstvím služby pořádkové policie. Se Strategií souvisí také *Akční plán Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám do roku 2020*. V něm jsou detailně popsány 4 hlavní priority, které navazují na konkrétní dílčí úkoly ze samotné Strategie. Konkrétně se zabývá například:

- a. socio-demografickými aspekty,
- b. analýzou stávajících policejních činností na úseku menšin,
- c. identifikací vzdělávacích potřeb,
- d. rizikovými faktory a dalšími činnostmi.⁵⁷

Strategie je tedy hlavním dokumentem v oblasti činností PČR s národnostními menšinami. Jejím úkolem je, mimo jiné, zabraňovat sociálnímu vyloučení, které je u těchto skupin poměrně časté. To je způsobeno hlavně díky historickým a politickým aspektům České republiky. V minulosti bylo běžné, že se na našem území vyskytovala poměrná většina Němců, Poláků, Slováků, Maďarů, ale Romů. V období mezi druhou světovou válkou a polovinou padesátých let došlo k významné regulaci těchto menšin v Československém státu a může s tím souviset i to, proč se v dnešním 21. století setkáváme s takovou mírou sociálního vyloučení. Jde o to, že jako stát jsme si „odvykli“ na odlišnosti, které jsou u jiných států přirozené, resp. tradiční. Jedná se o určitá specifika, kulturní zvyky, odlišnou výchovu či jazykovou jinakost. V tomto ohledu je nutná tolerance, která v České

⁵⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám do roku 2020*. [online]. 2022. [cit. 22. 01. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-pro-praci-policie-cr-ve-vztahu-k-mensinam-do-roku-2020.aspx>

republiky stále často chybí. Na vzájemné toleranci je postavený i celý proces integrace. Integrace je dvoustranný proces, kdy na jedné straně stojí majoritní společnost a na straně druhé příslušníci národnostních menšin. Aby byl tedy proces integrace efektivní, je nutná snaha obou zúčastněných stran. Integrace není v dnešní době ničím neobvyklým a nelze se jí vyhnout. Jde o přirozenou změnu struktury obyvatelstva, která je způsobená migrací. A povinností by mělo být na tyto situace reagovat, zohledňovat specifika menšin a podporovat jejich integraci.

Právě na tyto faktory reaguje PČR a v rámci Strategie se snaží v těchto ohledech odstranit bariéry mezi příslušníky menšin a majoritní společností. Existují různé integrační programy, do kterých se snaží veřejnost zapojit a informovat ji o vývoji aktuální migrační situace. Cílem těchto aktivit je zamezit sociální izolaci menšin a jejich vyloučení. Podle této strategie tím trpí na našem území nejvíce Romové. Je to možná i argumentem, že jsou naší početnou menšinou u nás. S diskriminací se z příčiny svého původu setkávají v různých oblastech života. Od vzdělávání, zaměstnání, bydlení až po zdravotní péči. Nejvíce se s diskriminací podle uvedených dat ze Strategie setkávají při hledání nového zaměstnání. Z dat také vyplývá, že příslušníci etnické či národnostní menšiny mají až 5x vyšší pravděpodobnost, že se setkají s diskriminací, než zbytek většinové populace.⁵⁸ Sociální vyloučení je velmi nebezpečným jevem. U skupin, které se s ním potýkají, je běžné, že trpí nízkým právním povědomím, ekonomickou a finanční gramotností. To může být následně spouštěčem pro jejich zapojení do trestné činnosti, lichvy, šedé ekonomiky, půjček s vysokým úrokem apod. Vzniká tak nekonečný kolotoč problémů.

4.2 Role Policie České republiky ve vztahu k menšinám

Příslušníci PČR bývají často tím prvním státním orgánem, se kterým se příslušníci menšin setkávají (ať už při příjezdu do ČR nebo při hlídkové činnosti atp.). Je zásadní, aby příslušníci PČR chápali vážnost tohoto kontaktu, neboť přístup policie často výrazně ovlivňuje celkový vztah příslušníků menšin ke státní

⁵⁸ *Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám do roku 2020*, Praha: Policie České republiky. 2021. s. 11-14.

správě, a tím pádem možnosti jejich integrace. Jedná se zde o možnou nedůvěru ze strany menšin, která může pramenit například z předsudků či z předchozích negativních zkušeností, které mohly být způsobeny kupříkladu při neúspěšném pracovním pohovoru apod. V EU na začátku roku 2016 žilo na území jiného členského státu více než 16 milionů občanů členských států EU. Podrobná analýza tohoto aspektu přináší fakt, že národní komunity usazené mimo stát jejich bydliště, mají tendenci k sdružování těchto komunit do poměrně jasně definovaných a kompaktních skupin, podobně jako se etnicky totožná, nebo dle náboženských zvyklostí shodně organizovaná společenství usazují v oblastech územně správních jednotek.⁵⁹

Tato přirozená lidská vlastnost může následně způsobovat kulturní rozdíly u jednotlivých národnostních skupin. Tyto skupiny následně mohou zpochybňovat jak úspěšnost integračních procesů, tak práci orgánů činných v trestním řízení. Ze stávajících analýz vyplývá, že současné kapacity policejní reakce nejsou dostatečně přizpůsobovány pro účinnou prevenci a boj proti zločinu mezi nově vznikajícími komunitami.

V tomto směru členské státy EU zintenzivnily policejní spolupráci, zejména prostřednictvím sledování a neustálého monitoringu podezřelých cestujících z jedné země do druhé prostřednictvím nástrojů policejní spolupráce nebo vytvořením operačních nástrojů.⁶⁰

V interakci PČR a příslušníků menšin, je třeba neustále dbát otevřeného dialogu s veřejností, a to ve všech oblastech života obyvatel. Bohužel vlivem pandemie COVID-19 byly kapacity PČR na samotné hranici svých sil. Z tohoto důvodu se možná efektivita práce s příslušníky menšin lehce snížila, nicméně v budoucnu je potřeba vzájemné komunikační vazby stále více prohlubovat. Čím dříve takový dialog začne probíhat, tím větší je šance společně utvářet pozitivní a bezpečnostní prostředí pro občany. Takový přístup může přispět k vyloučení nutnosti přikročení k pozdějším represivním opatřením. Snahou je posilovat a prohlubovat vzájemnou spolupráci mezi jednotlivými aktéry činnými v oblasti

⁵⁹ Blíže viz EUROSTAT. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php>.

⁶⁰ Např.: přizpůsobení klasické práce v komunitách, kupříkladu „Policy by Consent“ nebo „Neighborhood Policy“ s novými demografickými skutečnostmi a nasazení policistů z jiných členských států v rámci střednědobých nebo strategických projektů.

veřejného pořádku a bezpečnosti (obecní policie, asistenti prevence kriminality, bezpečnostní domovníci, zahraniční policejní sbory atd.).

V této souvislosti byla na evropské úrovni v oblasti prevence kriminality za ústřední téma roku 2018 vybrána právě policejní činnost založená na principech práce s veřejností.⁶¹ Platformou, kde byly tyto otázky projednávány, se stalo rovněž Salcburské fórum v červnu 2018. Jedná se o regionální platformu ministrů vnitra, v rámci které probíhá spolupráce především v oblastech vnitřní bezpečnosti, migrace a ochrany hranic. V souvislosti s permanentně probíhající migrací ze zemí z Blízkého východu či ze zemí jižní Afriky a souvisejícími bezpečnostními otázkami zde byla otevřena otázka nezbytnosti přizpůsobení policejní činnosti na zvláštnosti nově vznikajících komunit v členských státech. Jako jeden z možných postupů bylo navrženo, aby byl současný mandát policejních styčných důstojníků (který se odvíjí od tzv. průmského rozhodnutí o posílení přeshraniční spolupráce) rozšířen o preventivní rozměr založený právě na principech práce s veřejností, *community policing*⁶², směřující k „budování mostů“ mezi těmito nově vznikajícími komunitami a policií.

V ČR se tento postup promítá do vzdělávacích programů MV ČR a PČR, stávajících struktur a obsahu činností styčných důstojníků pro menšiny na jednotlivých krajských ředitelstvích policie a nově i policejních specialistů.⁶³

Připravenost PČR na menšinová specifika, na odlišnosti v kulturních normách či hodnotách a včasná prevence rizikového chování je nezbytným základem pro úspěšné plnění tohoto úkolu naopak nezáměr o aktivity v této oblasti může mít dalekosáhlé dopady.

⁶¹ Blíže viz Evropská síť prevence kriminality (EUCPN), online: <http://eucpn.org/>. ČR je zde reprezentovaná zástupci národního kontaktního místa Odboru prevence kriminality MV.

⁶² Community policing může jednat znamenat komunitní přístup k policejní práci, policejní práci orientovanou na službu veřejnosti, anebo společenskou policejní činnost. Zatímco předmětem zájmu tradičních policejních strategií je protiprávní chování a jednání, předmětem zájmu tradičních policejních strategií je protiprávní chování, především zájmu community policing jsou příčiny. Policie se tak chová proaktivně, předchází kriminalitě tím, že navrhuje na základě svých znalostí a zkušeností taková opatření, která jí zamezí už při jejím vzniku.

⁶³ Např.: Kurz styčných důstojníků pro menšiny a členů jejich pracovních skupin I., II. (MV), Kurz interkulturních kompetencí (PČR), Policista v multikulturním prostředí (VPŠ a SPŠ MV v Holešově).

4.2.1 Principy Policie České republiky k menšinám⁶⁴

Česká republika je demokratický právní stát založený na občanském principu a s tím souvisí i zásada ochrany menšin a jejich legitimních zájmů. Pro Policii České republiky jsou ve vztahu k multikulturní společnosti podstatné hodnoty a principy obsažené v právním řádu ČR.

4.2.1.1 Princip etnické neutrality PČR k menšinám

Občané jsou si rovni bez ohledu na etnickou, jazykovou, rasovou, národnostní a náboženskou příslušnost. Policisté bez ohledu na to, zda jsou příslušníky majority nebo minority, tj. menšiny musí při výkonu své funkce respektovat „neutrální“ postoj ke všem.

4.2.1.2 Princip vázanosti zákonem

Činnost Policie České republiky ve vztahu k menšinám vychází a je vyvíjena v rámci naší legislativy. Ve vztahu k menšinám se policisté mohou setkat s následujícími problémy: pašování lidí + zaměstnání menšin za nevýhodných podmínek (např. lichva), porušování našich zákonů na základě cizí kultury a tradic (např. specifická výchova a domácí násilí).

4.2.1.3 Role PČR ochranná

Policie je povinna při své činnosti ochránit oprávněné zájmy menšin.

4.2.1.4 Role PČR sankční

Policie musí sankcionovat všechny protiprávní akty narušující rovnoprávnost multikulturní soužití + role i dalších státních orgánů v ČR.

4.2.1.5 Role PČR reprezentační

Policie reprezentuje první kontakt poškozeného příslušníka menšiny se státním orgánem. Vnímání policie menšinami výrazně ovlivňuje jejich postoj k českému státu a ochota k integraci. Sice to nevyplývá z legislativy, ale policie

⁶⁴ BUDILOVÁ, L; HIRT, T.; UHL, P. A KOL. *Policista v multikulturním prostředí. Informační manuál pro PČR*. Odbor bezpečnostní politiky a Odbor azylové a migrační politiky MVČR. Praha, 2005. s. 6-8. ISBN 80-903-510-18

může poskytnout potřebné informace ve vztahu k menšinám, což zvyšuje její prestiž a důvěru.

4.2.1.6 Role PČR preventivní

Svoji činností a přístupem, nejenom represí, ale především pomocí plní policie roli preventivní.

5 Možnosti zefektivnění komunikace Policie České republiky s příslušníky národnostních menšin

Specifika komunikace či soužití s tuzemskými menšinami je nutno pojímat z několika pohledů. Pohled nejprve spočívá v identifikaci zásadních problémů sociálního vyloučení v České republice. V této části bude vymezen demonstrativní (příkladný) výčet některých problematických pasáží v kontextu oblasti problému sociálního začlenění. V případě bližších studií v této problematice je vhodné využít vypracované podrobnější studie. Druhé východisko specifík komunikace s menšinami spočívá v efektivní spolupráci orgánů státní správy a samosprávy, které bude vymezeno v navazující pasáži této metodiky. V rámci analýzy možných specifík komunikace s menšinami, je nutné vymezit dva základní pojmy – „asimilace“ a „integrace“. Tyto pojmy je potřeba vnímat jako klíčové a v pozitivní formě je aplikovat v praxi.

5.1.1 Asimilace

Tímto pojmem rozumíme dlouhodobý proces, během něhož si jedinec či skupina osvojuje kulturní a jazykové zvyky majoritní společnosti. Kvůli tomu pak s majoritou splývá a stává se tak běžnou součástí jejího života a ztrácí svou původní kulturní identitu. Asimilace je velmi častým jevem při styku dvou různých kultur.⁶⁵

5.1.2 Integrace

Rozumíme tím ve smyslu soužití jednotlivců ze dvou či více skupin s odlišnými kulturními návyky, pravidly chování, vyznání hodnot apod., které umožňuje jednotlivcům náležícím do jakékoli z těchto skupin ponechat si jejich specifika, a zároveň zaručuje členům všech těchto skupin rovnoprávné podmínky a postavení. (nedochází zde k diskriminaci).

⁶⁵ ENCYKLOPEDIIE MIGRACE. *Asimilace*. [online] 2017. [cit. dne 28. 01. 2022] Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/asimilace/>

5.2 Identifikace problémů sociálního vyloučení v České republice

V českém prostředí žije ve více než polovině sociálně vyloučených lokalit romská populace (Zdroj: Analýza sociálně vyloučených lokalit, s. 9. 2015). Sociální vyloučení lze vymezit jako proces, kterým jsou jednotlivci i celé skupiny osob zbavováni přístupu ke zdrojům nezbytným pro zapojení do sociálních, ekonomických a politických aktivit společnosti jako celku.

Proces vytěsnění členů z většinové společnosti je obecně důsledkem chudoby a nízkých příjmů, spojených s nízkým vzděláváním či špatnými životními podmínkami. V podmínkách České republiky je stigmatizace v současnosti převažujícím vnějším zdrojem sociálního vyloučení. Jedná se například o přisouzenou menšinovou etnicitu nebo označení osob jako problematických.

Oblasti problémů sociálního začleňování lze spatřovat především v následujících oblastech:

- sociální vyloučení a etnicita
- sociální vyloučení a pravicový extremismus
- sociální vyloučení a problematika bydlení
- sociální vyloučení a přístup na trh práce
- sociální vyloučení a problematika výchovy dětí
- sociální vyloučení a problematika vnímání bezpečnosti
- sociální vyloučení a destruktivní zadlužování, resp. „ekonomická gramotnost“

5.3 Spolupráce relevantních orgánů státní správy a samosprávy

Na lokální úrovni je potřeba, aby byla situace integrace příslušníků národnostních menšin pravidelně monitorována (monitoring by měl cílit především na analýzu napětí ve společnosti, působení proti stereotypům xenofobie, snížení rizika vzniku extremistických aktivit, rozptýlení obav a pocitu ohrožení příslušníků národnostních menšin), dále možnost plošných dostatečně rovných příležitostí, zapojení a snaha o oproštění vyloučené lokality ze statutu vyloučené (na základě

sociálních, ekonomických, náboženských, etnických atd. aspektů). A na tom by se měly podílet všechny uvedené instituce.

Na centrální úrovni:

- Vláda České republiky
- Ministerstva (MF, MŠMT, MV ČR, MPO, MPSV, MK, MMR)
- Veřejný ochránce práv
- Rada vlády pro záležitosti romské menšiny
- Monitorovací výbor pro činnost Agentury pro sociální začleňování
- Rada vlády pro národnostní menšiny
- Český statistický úřad
- Česká školní inspekce

Na krajské úrovni:

- Kraje a obce
- Krajské koordinátory pro romské záležitosti
- Činnosti Odboru pro sociální začleňování v rámci lokálních partnerství
- Školy a školská zařízení
- Krajské ředitelství Policie České republiky (odbory zabývající se národnostními menšinami a extremismem)

Závěr

Cílem této práce byla analýza podkladů a dokumentů Policie České republiky ve vztahu k vnitřní bezpečnosti z hlediska implementace právního prostředí. Zároveň byly prezentovány strategické dokumenty, které jsou spojené s vnitřní, ale i s vnější bezpečností státu, krizovým řízením, ale i legislativní normy poskytující právní rámec analyzovaných strategických dokumentů v diplomové práci.

Z teoretického hlediska jsou v práci definovány základní pojmy: bezpečnost (vnitřní a vnější), bezpečnostní hrozby, bezpečnostní zájmy, bezpečnostní prostředí, bezpečnostní kultura, bezpečnostní strategie a bezpečnostní systém, včetně jeho struktury. Základní pojmy jsou vymezeny z relevantní odborné literatury a poskytují pevný teoreticko-metodologický rámec celé práce.

V práci je zachycena propojenost prezentovaných dokumentů ve vztahu k vnitřní bezpečnosti státu s legislativními normami, tj. ústavních a dalších zákonů, které vytváří pro činnost policie v oblasti vnitřní bezpečnosti potřebný právní rámec. V tomto ohledu je potřebné zdůraznit význam Ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, který právně rámuje přechod z běžného života do jednotlivých krizových stavů, včetně subjektů, které tyto krizové stavy mohou vyhlásit a na jak dlouho. Jinak řečeno tento ústavní zákon tvoří základ právní úpravy k překonávání krizových situací, tj. za jakých podmínek, jakým způsobem a na jak dlouho, může přejít stát z právního režimu „normálního stavu“ na režim „krizového stavu“. V tomto ústavním zákoně je vymezena i role Bezpečnostní rady státu, která je však pouze poradním orgánem české vlády a nemůže ukládat povinnosti státním orgánům, orgánům územních samosprávních celků a právnickým a fyzickým osobám ve věcech bezpečnosti.

Na tomto místě by autorka doporučila prostudovat *Komentář k ústavnímu zákonu č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky*, uznávaných autorů prof. JUDr. PhDr. Miroslava Mareše, Ph.D. a JUDr. Mgr. Daniela Nováka, Ph.D., protože není pouze výkladem k jednotlivým ustanovením, tento komentář je totiž využitelný pro zaměstnance státní správy v bezpečnostních resortech, včetně právníků a funkcionářů ozbrojených sil a bezpečnostních sborů, dále pro představitele samosprávy na úsecích s bezpečnostním zaměřením a má

i potenciál posloužit jako studijní literatura v různých oborech zabývajících se bezpečností a právem.

Seznam použitých zkratk

BIS – Bezpečnostní informační služba

BRS – Bezpečnostní rada státu

EU – Evropská unie

GŘ HZS ČR – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky

HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky

IZS – Integrovaný záchranný systém

MF – Ministerstvo financí

MK – Ministerstvo kultury

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MV ČR – Ministerstvo vnitra České republiky

NATO – Severoatlantická aliance

NÚKIB – Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost

OBSE – Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

OKTE – Odbor kriminalistické techniky a expertiz

OSN – Organizace spojených národů

PČR – Policie České republiky

Seznam použité literatury

Odborné publikace

BALABÁN, M.; DUCHEK, J.; STEJSKAL, L. *Kapitoly o bezpečnosti*. Praha: Karolinum, 2007. s. 288. ISBN 978-80-246-1863-0

BALABÁN, M.; DUCHEK, J.; STEJSKAL, L. *Kapitoly o bezpečnosti*. Praha: Karolinum, 2007. s. 15. ISBN 978-80-246-1863-0

BARNETT, J. *The Meaning of Environmental Security. Ecological Politics and Policy in the New Security Era*. 2001. Zed Books: London and NY. s. 23.

BERGER, T. Norms, (1996). *Identity and national security in Germany and in Japan*. In: Katzenstein, P. J. (ed.) *The Culture of National security: Norms and Identity in World Politics*. New York: Columbia University Press. s. 325. ISBN 978-023-110-469-2

BUDILOVÁ, L.; HIRT, T.; UHL, P. A KOL. *Policista v multikulturním prostředí. Informační manuál pro PČR*. Odbor bezpečnostní politiky a Odbor azylové a migrační politiky MVČR. Praha, 2005. s. 6-8. ISBN 80-903-510-18

DANICS, Š. *Bezpečnostní politika* 1. vyd. Praha. Policejní akademie České republiky v Praze. 2007. s. 48. ISBN-978-80-7251-263-8

DUFFIELD, J. (1998). *World Power Forsaken: Political Culture, International Institutions and German Security Policy after Unification*. Stanford University Press. s. 41. ISBN 978-080-473-365-6

GERLOCH A. *Ústavní systém*. 5. vyd. Plzeň. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2013. s. 77. ISBN 978-80-7380-423-7

JANDA, J. ET AL. *Bezpečnostní politika České republiky*. 1. vyd. Praha, Ústav mezinárodních vztahů, 1996. s. 79. ISBN 808-586-423-1

KIRCHNER, E.; SPERLING, J. (2007). *Global security Governance: competing perceptions of security in the 21st Century*. London: Routledge. s. 16. ISBN- 978-041-539-162-7

KRIZOVÁ LEGISLATIVA (SOUBOR ZÁKONŮ). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2016. ISBN 978-80-7380-627-9

SIROVÁTKA, Tomáš a kol. *Menšiny a marginalizované skupiny v České republice*. Brno. 1. vyd. Masarykova univerzita a Nakladatelství Georgetown, 2002. Rubikon. sv. 7. s. 9. ISBN 80-210-2791-6

Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám do roku 2020. Praha: Policie České republiky. 2021. s. 11-14.

Rozvoj Policie České republiky v letech 2016–2020. Praha: Policie České republiky, 2015.

WAISOVÁ, Š. *Bezpečnost – vývoj a proměny konceptu*. Pelhřimov. 2005. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. s. 10. ISBN 80-86898-21-0

ZEMAN, Petr. A KOLEKTIV AUTORŮ, *Česká bezpečnostní terminologie*, Brno 2002, Ústav strategických studií Vojenské akademie v Brně. s. 11. ISBN 80-21030-372

Elektronické zdroje

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY. *Krizové řízení – Moduly – studijní texty k problematice bezpečnosti zpracované dle Koncepce z roku 2004*. [online]. [cit. dne. 14. 02. 2022]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/moduly-studijni-texty-k-problematice-bezpecnosti-zpracovane-dle-koncepce-z-roku-2004.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Terminologický slovník krizového řízení a obrany státu* [online]. [cit. dne. 01. 01. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *POJMY – Bezpečnostní politika státu* [online]. [cit. dne 03. 01. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-politika-statu.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Prioritní oblasti bezpečnostní politiky ČR.* [online]. [cit. dne 02.01.2022]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/mezirezort-pril-1priority-pdf.aspx>.

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní strategie ČR 2015* [online]. [cit. dne 02.01.2022]. Dostupné na internetu: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní politika.* [online]. [cit. dne 02. 01. 2022]. Dostupné na internetu: <http://www.mvcr.cz/bezpecnostni-politika.aspx>.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní politika. Bezpečnostní hrozby.* [online]. [cit. dne 02. 01. 2022]. Dostupné na internetu: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx>.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *DOKUMENTY. TERORISMUS.* [online]. [cit. dne 02. 01. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Terorismus a měkké cíle.* [online]. [cit. dne 02. 01. 2022]. *Stupně ohrožení terorismem.* Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní politika. Bezpečnostní hrozby. Organizovaný zločin.* [online]. [cit. dne 02. 01. 2022] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *EXTREMISMUS. Výroční zprávy o extremismu a koncepcie boje proti extremismu.* [online]. [cit. dne 01. 01. 2022]

Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní politika. Bezpečnostní hrozby. Bezpečnost civilního letectví.* [online]. [cit. dne 02.01.2022]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>.

JUSTICE.CZ. BOJ PROTI KORUPCI. *Protikorupční dokumenty vlády.* [online]. [cit. dne. 02. 01. 2022] Dostupné z: <https://korupce.cz/protikorupcni-dokumenty-vlady/>

SKORUŠA, L. *Bezpečnostní systém České republiky a krizový management.* [online]. [cit. 27. 01. 2022]. Dostupné z: https://moodle.unob.cz/pluginfile.php/18178/mod_resource/content/2/Bezpe%C4%8Dnostn%C3%AD%20syst%C3%A9m%20a%20krizov%C3%BD%20management.pdf

ZÁKONY.CENTRUM.CZ. *Ústava České republiky 1/1993 Sb.* [online]. [cit. dne. 07. 02. 2022]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/ustava-ceske-republiky/hlava-2-clanek-43>

ZÁKONY PRO LIDI. *Sbírka zákonů – zákon č. 240/2000 Sb., Krizový zákon.* [online]. [cit. dne. 07. 02. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

ZÁKONY PRO LIDI. *Sbírka zákonů – zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.* [online]. [cit. dne. 07. 02. 2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239#cast2>

ZÁKONY PRO LIDI. *Sbírka zákonů – ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti.* [online]. [cit. 04.01.2022]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>

POLICEJNÍ PRESIDIU ČESKÉ REPUBLIKY. *Koncepce rozvoje Policie České republiky do roku 2020 (aktualizace 2017).* [online]. únor 2017 [cit. 10. 3. 2020]

Praha: Policie České republiky, Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/wp-content/uploads/2017/04/Koncepce-rozvoje-Policie.pdf>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám do roku 2020*. [online]. 2022. [cit. 22. 01. 2022]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-pro-praci-policie-cr-ve-vztahu-k-mensinam-do-roku-2020.aspx>

ENCYKLOPEDIE MIGRACE. *Asimilace*. [online] 2017. [cit. dne 28. 01. 2022] Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/asimilace/>

Odborné články

ČESKÁ JUSTICE, *Kriminalita klesla za dvacet let téměř o polovinu, objasněnost trestných činů opět stoupá* [online]. 16. 2. 2018 [cit. 25. 2. 2020] Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2018/02/kriminalita-klesla-za-dvacet-let-temer-polovinu-objasnenost-trestnych-cinu-opet-stoupa/>

EURO.CZ. *V policii příští rok vznikne národní kriminální úřad, oznámil Švejdar*. [online] 12. prosince 2019 [cit. 11. března 2020] Dostupné z: <https://www.euro.cz/politika/v-policii-vzniknou-nove-zastresujici-utvary-pracoviste-centralni-analytiky-a-narodni-kriminalni-urad-1477071>

NOVINKY.CZ. *Více než 4 000 policistů z kriminálky chybí potřebné vzdělání*. [online]. 7. 2. 2011 [cit. 10. 3. 2020] Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/224448-vice-nez-4000-policistu-z-kriminalky-chybi-potrebne-vzdelani.html>

NOVINKY.CZ. *Boj o novou kriminálku: vedení policie má odhalit plány na slučování útvarů*. [online] 8. června 2016 [cit. 11. 3. 2020] Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/boj-o-novou-kriminalku-vedeni-policie-ma-odhalit-plany-na-slučovani-utvaru-354348>

POLICIE ČR, *20 let Policie České republiky* [online]. 2019 [cit. 24. 2. 2020] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/20-let-policie-ceske-republiky.aspx>

TÝDEN.CZ. *Tuhý: Nyní jsou vhodné podmínky pro sloučení útvarů.* [online] 15. června 2016 [cit. 11. 3. 2020] Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/tuhy-nyni-jsou-vhodne-podminky-pro-sloucení-utvaru_387444.html?showTab=nejtenejsi-24